

Toimintakertomus

TURUN LÄHIMMÄISPALVELUYHDISTYS RY

2023

KOTIKUNNAS

SISÄLLYS

VUOSI 2023 TURUN LÄHIMMÄISPALVELUYHDISTYS ry:ssä	2
YHDISTYKSEN TOIMINNAN TARKOITUS ja KOTIKUNNAAN TOIMINTAFILOSOFIA	4
YHDISTYKSEN HALLINTO	5
PALVELUTUOTANTO JA KUNTOUTUS	
○ Ryhmäkoti Kaisla	5
○ Sylvi-koti	6
○ Hoitokoti Venla	8
○ Väinö-koti	9
○ Asuinkoti Kotikunnas	10
○ Asukasneuvosto	11
○ Päiväpaikka Villa	11
○ Fysioterapia	13
○ Sairaanhoidon vastuualue ja lääkäripalvelut	14
HANKE- JA KANSALAISTOIMINTA	15
○ Varjosta valoon/Kunto-toiminta	16
○ Liikkuva Resurssikeskus	19
○ Paikka auki -toiminta ja Trainee	21
○ Sippe	21
○ Liiku lähellä, viesti vertaisena	23
○ Vapaaehtoistoiminta	23
○ Kansalaistoimintaa verkostoyhteistyönä	25
○ Eettinen työryhmä	26
TUKIPLAVELUT	
○ Kiinteistönhoito	26
○ Keittiö	27
TALOUSHALLINTO	28
HENKILÖKUNTA JA TYÖYHTEISÖ	29
TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT JA RISKIT	30
Tilastot 2023	32
Alihankkijat	33

VUOSI 2023 TURUN LÄHIMMÄISPALVELUYHDISTYS ry:ssä

- Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varha aloitti toimintansa 1.1.2023.
- Varhan ja sote-palveluntuottajien kesken on käyty paljon keskustelua hoitopäivähintojen tasosta ja niiden korotuksista koko vuoden ajan.
- Käyttöasteet alkoivat laskea vuoden 2023 lopussa, kun Varha lakkasi säästösyistä sijoittamasta asukkaita muihin kuin omiin yksikköihinsä.
- Vuoden aikana olemme tehneet paljon yhteistyötä Varhan valvontayksikön kanssa, joka tarkasti kevään aikana kaikki yhdistyksemme palveluyksiköt.
- Hakeuduimme Varhan yhteisöllisen palveluasumisen palvelusetelituottajaksi syksyllä 2023.
- Riskipulssi otettiin käyttöön osana riskien ennakointia ja hallintaa.
- Hoitohenkilöstön saatavuudessa on edelleen haastellista. Tilanne on kuitenkin kuluneen vuoden aikana hiukan helpottunut, sillä hakijoita on ollut aiempaa enemmän ja henkilöstön vaihtuvuus on vähentynyt. Suurimpana yksittäisenä pito- ja vetovoimatekijänä on selkeästi ollut hoitohenkilöstön palkkojen korotukset kesäkuussa 2023.
- Työhyvinvointiin on satsattu paljon kuluneen vuoden aikana; kulttuurisetelit, koulutus, virkistys, työterveyshuolto, työnohjaus ja ilmainen kuntosalin käyttömahdollisuus.
- Yhdistykselle luotiin vuoden 2023 alussa työyhteisösuunnitelma, joka vastaa työsuojelupiirin uuteen lakisääteiseen veloitteeseen.
- Sylvi-kodin osastovastaava vaihtui lokakuussa.
- Uusi palvelupäällikkö rekrytoitiin joulukuussa ja työsuhde alkoi tammikuussa 2024.
- Yhdistys on päivittänyt tietonsa PTV:hen eli Palvelutietovarantoon.
- Yhdistyksessä toimii 50 omaa vapaaehtoista, joilla kertyi vuoden aikana vapaaehtoistunteja yhteensä 1626.
- STEA:n rahoittamista hankkeista toimintasuunnitelmavuonna jatkuivat Ak-avusteiset Varjosta valoon -toiminta ja Liikkuva resurssikeskus -toiminta sekä C-avusteinen Paikka auki – hanke. Uutena hankkeena alkoi C-avusteinen Liiku lähellä. STEA myönsi hankkeelle 3-vuotisen avustuksen. Sippe -toiminta jatkui aktiivisena Stiftelsen Eschnerska Frilasarettet- säätiön, Turun työvänsäätiön ja Margaretha säätiön avustusten turvin.

Tammikuussa 2023 Varsinais-Suomen hyvinvointialue (Varha) aloitti toimintansa. Luonnollisesti muutos on ollut merkittävä koko sote-alalle, ja ensimmäinen vuosi kului ”harjoittelun” merkeissä. Uuden organisaation käynnistäminen on valtava ponnistus Varsinais- Suomessa ja ihan ymmärrettävästi kaikki asiat eivät ole sujuneet ongelmitta. Uuden hallinto-organisaation jalkauttaminen ja hahmottaminen on ollut haastavaa, kuten myös vastuuhenkilöiden tavoittaminen ja tunnistaminen. Kulunut vuosi on ollut Varhan ja palveluntuottajien välisen tiedonkulun kannalta erityisen keho. Tästä on tietysti seurannut epävarmuutta ja ongelmia oman toiminnan ohjauksessa. Toiveena on, että Varha saisi organisaatorakenteensa kirkastettua ja tilanne lähtisi kehittymään parempaan suuntaan.

Toimintakertomusvuotena elimme edelleen monien globaalien uhkakuvien ympäröimänä. Ukrainan sota ja siitä aiheutuneet epävarmuudet ja taloudelliset haasteet ovat vaikuttaneet toimintaamme erityisesti taloudellisina haasteina. Loppuvuodesta syntynyt Israelin ja Palestiinan välinen konflikti on lisännyt yleistä epävarmuutta entisestään. Hallituksen kova säästölinja näkyy vanhuspalveluissa aivan jokaisella sektorilla kevyimmistä hyte-palveluista vaativaan ympärivuorokautiseen hoitoon. Seuraavien vuosien isoin moraalinen kysymys liittyy siihen, että voidaanko sosiaali- ja terveyspalveluiden lakisääteiset veloitteet mitätöidä säästösyistä, ja mitä palveluita jatkossa on edes tarkoitus tarjota.

Yhdistyksemme vuoden arvotemana oli ”selviytyminen muutoksessa rohkeasti uudistuen”. Vuotta tosiaan on leimannut vahvasti muutos. Rohkeuttakin on vaadittu, koska muutoksiin on liittynyt myös vahvoja uhkakuvia, epävarmuutta ja pelkoa tulevasta. Olemme myllerrystenkin keskellä kyenneet keskittymään oman organisaatiomme kehittämiseen, palveluiden laatuun ja hyvän työnantajaimagon ylläpitämiseen.

Yhdistyksen vuosi 2023 on ollut tuttuun tapaan aktiivinen ja työntäyteinen. Hoitohenkilöstön saatavuudessa oli todella suuria haasteita alkuvuodesta 2023. Tilanne parani keväällä jonkin verran palkkauksessa tehtyjen kehittämispäätösten jälkeen. Olemme aikaisempien vuosien tapaan panostaneet paljon henkilökunnan hyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työssä viihtymiseen.

Yhdistyksen palvelurakenteessa ei palvelutuotannon osalta tapahtunut muita muutoksia kuin se, että hakeudimme yhteisöllisen palveluasumisen palvelusetelituottajaksi syksyllä 2023. Palveluntuottajien ja Varhan yhteistyö keskittyi alkuvuodesta hoitopäivien hintaneuvotteluihin. Varhan hinnat laahasivat merkittävästi perässä verrattuna Suomen muihin hyvinvointialueisiin. Keväällä hinnoista päästiin kohtuulliseen lopputulokseen, vaikka edelleen Varhan ostopalveluhinnat ovat Suomen matalimpia.

Loppuvuodesta 2023 Varha lakkasi sijoittamasta uusia asukkaita yksityisten ja kolmannen sektorin palveluntuottajien yksiköihin säästösyistä. Loka-marraskuun jälkeen Kotikunnaaseen ei sijoitettu yhtään uutta asukasta. Näin ollen koko vuoden käyttöaste jäi tavoiteltua matalammaksi. Käyttöasteet vaihtelivat osastoittain välillä 87,9 % - 99,4 %. Keskiarvoksi muodostui 95,7 %. Palvelutuotannon osalta Varha on selkeästi suurin ja merkittävin ostaja. Varhan ostamien paikkojen lisäksi Kotikunnaaseen voi sijoittua yksityisesti tai palvelusetelillä. Varha ei myöntänyt juuri lainkaan uusia palveluseteleitä ympärivuorokautiseen hoitoon vuoden 2023 aikana.

Kotikunnaan ruokahuollosta vastasi oma keittiö. Kiinteistöhuoltopalvelut on ulkoistettu Akseli Kiinteistöpalvelut Oy:lle. Vuoden alussa siivouspalveluiden kilpailutuksen jälkeen palveluntuottajaksi vaihtui SOL.

Yhteistyö alan oppilaitosten kanssa on ollut vilkasta ja monipuolista. Yhdistyksellä on vuonna 2021 solmitut kumppanuussopimukset Turun ammatti-instituutin ja Turun ammattikorkeakoulun kanssa. Olemme olleet mukana vuonna 2023 Turun ammattikorkeakoulun sosionomi -koulutuksen työelämän ohjausryhmässä.

Vuoden 2023 asukastyytyväisyyskyselyiden teettäminen on viivästynyt, koska päätimme vuoden 2023 lopulla ottaa konsulttirytyksen mukaan kyselyiden laadintaan ja toteuttamiseen. Aikaa uuden kyselyn valmisteluun ja työstämiseen on mennyt odotettua enemmän. Vuotta 2023 koskevat kyselyt ovat lähdessä matkaan ihan näinä päivinä, mutta tuloksia emme ehdi kirjaamaan tänä vuonna toimintakertomukseen. Tulevina vuosina prosessi on nopeampi ja ketterämpi toteuttaa, jolloin tuloksetkin valmistuvat ajallaan.

Yhdistyksemme oli edustettuna Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry:n hallituksessa varsinaisena jäsenenä (Helena Norokallio). Olemme niin ikään VTKL:n jäsenjärjestö. Molemmilla kattojärjestöillä on merkittävä rooli järjestöjen edunvalvojana.

STEA:n rahoittamista hankkeista toimintasuunnitelmavuonna jatkuivat Ak-avusteiset Varjosta valoon -toiminta ja Liikkuva resurssikeskus -toiminta sekä C-avusteinen Paikka auki – hanke. Iloksemme uutena hankkeena alkoi C-avusteinen Liiku lähellä. STEA myönsi hankkeelle 3-vuotisen avustuksen. Hankkeiden osalta vuoden 2023 tärkeä tavoite oli edelleen tuloksellisuuden osoittaminen ja siihen liittyen arvioinnin ja raportoinnin kehittäminen. Sippe -

toiminta jatkui aktiivisena Stiftelsen Eschnerska Frilasarettet- säätiön, Turun työväensäätiön ja Margaretha säätiön avustusten turvin.

Avustusjärjestelmät muuttuivat sekä STEA:n rahoitusmallin osalta, että Varhan ja Turun kaupungin avustusten osalta. Avustusmäärärahat tiukkenivat

Haasteista ja muutoksista huolimatta hanketoimintamme sangen vireästi toteutti vuoden 2023 aikana sekä yhdistyksemme strategiaa että osaltaan myös Turun kaupungin, Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja STM:n linjauksia. Myös Ikääntyneiden laatusuosituksen ja Ikäohjelman tavoitteita edistettiin. Sosiokulttuurisen innostamisen rooli oli toiminnassamme edelleen keskeinen. Erityisen vahvasti nojasimme yhdistyksemme perinteisiin ja arvopohjaan omaehtoisena kansalaistoimijana. Toimimme lähimmäispalvelun hengessä luoden välittämisen kulttuuria laajasti yhteiskuntaamme.

Henkilökunnalle tarjottiin koulutusta ja työnohjausta mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan. Koulutustunteja kertyi yhteensä noin 1755. Koulutuksen painopisteet nousivat pitkälti lakisääteisistä koulutusvelvoitteista, perustehtävässä vaadittavien osaamisalueiden varmistamisesta sekä henkilöstön toiveista ja tarpeista.

Sylvi-kodissa aloitti uusi osastovastaava Sari Trygg vuoden lopulla. Joulukuussa rekrytoimme uuden palvelupäällikön, Katja Essenin, joka aloitti tehtävässään tammikuun 2024 alussa.

Työterveyshuollon palvelut ostettiin Lääkärikeskus Aavasta. Työterveyshuollon kanssa olemme tehneet perinteiseen tapaan tiivistä yhteistyötä koko kuluneen vuoden.

Vuoden 2023 aikana pystyimme toteuttamaan henkilöstölle suunnattuja virkistystapahtumia hyvin. Isoimpina tapahtumina Kotikuntaan kevättempaus ja Kotikuntaan joulujuhlat ravintola Koulussa.

Turun Lähimmäispalveluyhdistyksen järjestöidentiteetin keskeinen elementti vuonna 2023 oli edelleen vapaaehtoistoiminta, joka jatkui aktiivisena. Vuonna 2023 kehitimme arvoteman mukaisesti aktiivisesti uudenlaisia ja entistä saavutettavampia vapaaehtoistoiminnan muotoja. Yhdistyksen vapaaehtoiset olivat mukana hankkeissa (Varjosta valoon, Sippe, Siskot ja Simot, Liiku lähellä/VertaisViestijät) ja toimivat myös Kotikunnan asukkaiden ulkoilu- ja juttukavereina tai ystävinä (Päivän piristäjät). He saattoivat asukkaita kulttuuritapahtumiin ja esityksiin. Vapaaehtoiset ohjasivat ja olivat apuna monissa ryhmissä Ikääntymisen resurssikeskus -mallin mukaisesti. Vapaaehtoiset osallistuivat lisäksi halutessaan ja omien kiinnostusten mukaisesti liikunnallisten aktiviteettien tukemiseen. Kotikuntaan vapaaehtoisille tarjottiin myös vuonna 2023 hyvinvointia tukevaa virkistystoimintaa (joulu- ja kevätjuhlat, retket ja tempaukset), koulutusta, tiimipalavereja ja työnohjausta. Vapaaehtoisilla oli ja on yhteisö ja paikka, johon kuulua. Sosiaalisen turvaverkon olemassaolo oli todella tärkeää. Viime vuonna vapaaehtoisten tekemiä tunteja oli 1626.

Turussa 6.3.2023

Pilvi Heiskanen, toiminnanjohtaja

YHDISTYKSEN TOIMINNAN TARKOITUS JA KOTIKUNNAAN TOIMINTAFILOSOFIA

Turun Lähimmäispalveluyhdistys ry järjestää yksilöllisiä ja vaativia kuntoutumis-, asumis-, hoiva- ja tukipalveluja ikääntyneille ja on aktiivinen kansalaistoimija. Yhdistys on sitoutumaton ja voittoa tavoittelematon. Toiminnan arvoankkurit ovat arvonnanto, voimavaralähtöisyys, yhteisöllisyys, rohkea uudistaminen ja turvallinen ja kodikas ympäristö (Strategia 2023).

Kotikunnas tarjoaa arvolähtöisen yhteisön työntekijöilleen, asukkailleen, asiakkailleen, vapaaehtoisille, omaisille ja yhteistyökumppaneille. Kotikuntaasta halutaan luoda kodinomainen ja eettinen miljö, jossa jokainen voi kokea olevansa ainutkertainen, tunteva, kokeva ja omia valintoja tekevä aktiivinen ja vastuullinen ihminen. Toiminnan viitekehyksinä ovat toimijuutta vahvistava hoitotyö ja sosiokulttuurinen vanhustyö.

YHDISTYKSEN HALLINTO

Toimintakertomusvuonna Turun Lähimmäispalveluyhdistys ry:n hallitukseen kuuluivat Petja Raaska (pj.), Nina Kallio (vpj.) ja muina jäseninä Hanna Vuorio, Hannu Immonen, Minttu Ojanen, Pipa Turvanen, Teppo Forss ja Toni Eklund. Hallitus kokoontui 12 kertaa ja työvaliokunta 10 kertaa. Yhdistyksen toiminnanjohtajana ja hallituksen esittelijänä toimi Pilvi Heiskanen ja sihteerinä Helena Norokallio. Talouspäällikkö Irina Kurkela osallistui useimpiin hallituksen kokouksiin Syksyllä 2023 kilpailutettiin yhdistyksen tilintarkastus ja tilikausille 2023 ja 2024 valittiin yhdistyksen syyskokouksessa tilintarkastusyhteisöksi KPMG Oy Ab PricewaterhouseCoopers Oy:n tilalle.

Yhdistyksen operatiivisesta johtamisesta vastasi toiminnanjohtaja yhteistyössä johtoryhmän ja osastovastaavien kanssa. Toimintakertomusvuoden lopussa yhdistyksessä oli 123 jäsentä.

PALVELUTUOTANTO JA KUNTOUTUS

Ryhmäkoti Kaisla

Ryhmäkoti Kaislassa järjestettiin toimintavuonna vaativaa ympärivuorokautista palveluasumista muistisairaille turvallisessa ja kodikkaassa ympäristössä. Tilat ovat kahdessa kerroksessa ja niissä on 28 asukashuoneen lisäksi yhteiset oleskelu-, ruokailu- ja saunatilat. Yläkerrassa on lisäksi yksi huone, jota voidaan tarpeen mukaan käyttää joko pitkäaikaiseen tai lyhytaikaiseen asumiseen.

Toimintakertomusvuonna Kaislan asukkaat olivat sijoitettuna Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ostopalveluna. Varhan asiakkaiden osuus kaikista asukkaista oli 100 %. Kaislassa vaativan ympärivuorokautisen palveluasumisen tilastoitavia hoitopäiviä kertyi yhteensä 10 115, joka oli 624 vuorokautta enemmän kuin vuonna 2022 (v.2022, 9 491). Vuoden aikana Ryhmäkoti Kaislassa asui 34 eri asukasta, joiden keski-ikä oli 84 vuotta. Asukkaista 43 prosenttia oli miehiä ja 57 prosenttia oli naisia. Käyttöaste nousi edellisestä vuodesta ja oli nyt 95,4 prosenttia (92,9 %, v. 2022). Toimintakertomusvuotena Kaislasta poistui 8 asukasta ja tilalle sijoitettiin 5 asukasta. Käyttöasteen jääminen vajaaksi johtui siitä, ettei hyvinvointialue sijoittanut uusia asukkaita loppuvuoden vapautuneille paikoille.

Henkilökunnan vaihtuvuutta oli etenkin vuoden 2023 lopulla. Useampi hoitaja poistui tiimistä paikkakunnalta muuton vuoksi joulukuun aikana, yksi hoitaja siirtyi opintovapaalle ja yksi hoitaja siirtyi toiselle osastolle. Vastaavasti muilta osastoilta siirtyi Kaislaan kaksi hoitajaa. Uusia rekrytointeja tehtiin toimintavuonna 8 ja Sylvi-kodin kanssa rekrytoitiin yhteinen yöhoitaja, joka työskentelee molemmilla osastoilla 50 % työpanoksella. Oppisopimusopiskelijoita valmistui vuoden aikana kolme ja vastaavasti kaksi uutta opiskelijaa aloitti oppisopimuksella. Lähihoitajaharjoittelijoita eri oppilaitoksista oli vuoden aikana yhteensä neljä. TE-palveluiden kautta Kaislaan työllistyi avustaviin tehtäviin palkkatuella 3,5 kk:n ajaksi aulaemäntä. Henkilökunnan vaihtuvuuden seurauksena järjestettiin työnohjausta sekä keväällä että syksyllä työilmapiirin kehittämiseksi ja parantamiseksi. Joulukuussa pidettiin kehittämisiltapäivä, jossa keskityttiin rakentavan palautteen antamiseen työtoverille.

Ryhmäkoti Kaislassa tavoitteena on tukea ja vahvistaa muistisairaiden asukkaiden toimijuutta huomioimalla heidän elämänhistoriansa, toiveensa ja tarpeensa. Jäljellä olevia voimavaroja ja taitoja huomioiden mahdollistetaan asukkaalle onnistumisen ja ilon kokemuksia. Kaislaan tullaan asukkaaksi muistisairauden edettyä jo hyvin pitkälle, jolloin jo tulohetkellä asukkaan toimintakykyisyys on heikentynyt merkittävästi. Keskimääräinen asumisaika

muistiyksikössä on 2–3 vuotta. Tiivis yhteistyö läheisten ja tukiverkostojen kanssa mahdollistaa asukkaalle oman näköisen, merkityksellisen ja aktiivisen elämän toteutumisen. Ryhmäkodin toiminnassa näkyi vielä kevään 2023 aikana koronapandemian rajoitukset. Suojamaskit saatiin kesäkuun alussa pois vakituisesta käytöstä ja omaiset saivat vihdoinkin vierailta osastolla rajoituksetta myös yleisissä tiloissa tuoden näin oman arvokkaan lisänsä yhteisölliseen tunnelmaan.

Toimintakertomusvuoden kehittämisaikana Kaislassa oli saattohoito. Tavoitteena oli kiinnittää erityisesti huomiota saattohoidossa olevan asukkaamme ympäristöön mm. luomalla asukashuoneeseen pehmeän lämmintä, rauhallista ja turvallista tunnelmaa. Prosessi saatiin alulle ja saattohoitotilanteeseen tehtiin hankintoja mm. led-kynttilät, kestopukkaa, omaisen käyttöön torkkuhuopa ja pieni tyyny, kahvi/teetarvikesetti sisältäen pienen vedenkeitin. Huoneeseen järjestetään rauhallista musiikkia ja valaistus pidetään pääsääntöisesti hämäränä.

Asukkaille suunnatut perinteiset koko talon tapahtumat ja juhlat toteutuivat lähes koko vuoden ilman rajoituksia myös Kaislan asukkaille. Osastolla vieraili säännöllisesti yhteisömusiikkipedagogi. Hali-koirahaitarijumpasta saatiin nauttia alkuvuoden kuukausina ja vuoden aikana Kaislan hoitajat toivat omia lemmikkikoiriaan vierailulle asukkaiden iloksi. Kotikunnaan kesäfestareille osallistuttiin erityisellä innokkuudella. Elokuussa järjestimme Kaislan asukkaiden iloksi Amerikan henkeen USA-teemapäivän, jossa tarjottiin amerikkalaisia herkkuja ja kuunneltiin amerikkalaista musiikkia. Osasto koristeltiin teeman mukaisesti. Fysioterapeutin toteuttama viikoittainen tuolijumppa osastolla piti nivelet notkeina. Lisäksi yksilöllinen kuntoutus mahdollistui tarpeen mukaan asukkaille sekä osastolla että kuntosalin ja jumpposalin tiloissa. Joulukuussa omaisten ja asukkaiden yhteinen lämminhenkinen ja perinteinen puurojuhla päästiin järjestämään muutaman vuoden tauon jälkeen osastolla.

Sylvi-koti

Sylvi-kodissa toteutettiin toimintavuonna vaativaa ympärivuorokautista palveluasumista muistisairaille. Tilat on jaettu kahteen erilliseen pienryhmäkotiin, joissa molemmissa on 12 asukaspaiikkaa. Sylvi-koti tarjoaa muistisairautta sairastaville ikäihmisille avaran, kodinomaisen sekä turvallisen asuinympäristön. Pienryhmäkoteissa on omat ruokailu- ja oleskelutilat. Sylvi-kodilla on käytössään myös oma sauna, sekä ryhmäkotien välissä yhteisenä oleskelutilana talvipuutarha.

Toimintakertomusvuonna Sylvi-kodissa asui 33 eri asukasta, joille hoitopäivä kertyi 8542 (vuonna 2022 päiviä kertyi 8638). Vuoden 2023 lopussa Sylvissä asui 14 naista ja 7 miestä. Yksi asukkaista oli sijoittunut Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Kaarina) myöntämällä palvelusetelillä ja loput asukkaat olivat Varhan ostopalveluna. Loppuvuonna Sylvissä oli asukaspoistumia neljä ja syyskuussa Varhan päätöksellä saatiin yksi uusi asukas. Tämän jälkeen uusia asukkaita Sylvi-kotiin ei hyvinvointialueelta sijoitettu. Sylvi-kodin asukasmäärän ollessa tavanomaista pienempi, siirtyi yksi hoitaja työskentelemään toiselle osastolle.

Henkilökunta toimii Kotikunnaan arvojen mukaisesti vastaten asukkaiden hyvästä hoidosta moniammatillisesti ja asukkaan jäljellä olevan toimintakyvyn sekä voimavarat huomioiden. Asukkaat saapuvat ympärivuorokautiseen hoitoon aikaisempaa myöhäisemmässä vaiheessa, joka aiheuttaa haasteensa asukkaiden virikkeellisen ja omannäköisen arjen luomiselle. Myös Sylvi-kodissa oli vuoden 2023 arvona ”Selviytyminen muutoksesta rohkeasti uudistuen”. Yhtenä kehittämiskohteena oli pohtia erilaisia energiansäästäviä työskentelytapoja. Energiaan ja sen säästöön vaikuttavia keinoja mietittiin arjen työn kautta: esimerkiksi asukashuoneissa ei pidetty valoja tai televisiota päällä, jos asukas ei ollut paikalla. Hoitotarvikkeiden käytön määrään kiinnitettiin myös huomiota.

Sylvi-kodin henkilökunta on motivoitunutta ja työhönsä sitoutunutta. Henkilöstön työskentelytapoja kehitettiin ja tehostettiin henkilöstöä kuunnellen ja asukkaiden turvallista hoitoa vahvistaen. Vuoden 2023 kuluessa Sylvi-kodissa lisättiin asukkaiden lääkehoidonkokonaisuuden toteutukseen painottuvia työvuoroja viikossa yhdestä kahteen. Kyseisiä työvuoroja hiottiin työntekijöitä ajatellen joustavammaksi. Henkilöstön toiveena viikonloppuihin kokeiltiin myös erilaisia vuoroyhdistelmiä työhyvinvointia kehittäen. Lisäksi Sylvi-kodissa hienosäädettiin tiimivastaavan ja osastovastaavan keskinäistä työtehtävien jakoa. Henkilöstön aloitteesta kokeiltiin autonomista työvuorosuunnittelua.

Vuoden 2023 haasteita olivat edelleen ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus. Positiivinen voimavara työyhteisölle oli sijaisilta ja opiskelijoilta kertynyt palaute, jonka mukaan Sylvi-kotiin työhön tulleet olivat kokeneet itsensä tervetulleiksi ja työpanoksensa arvostetuksi. Kesällä 2023 kesäsjajaisten rekrytoinnissa oli haasteita. Haastatteluissa nousi toistuvasti esille palkkaukseen liittyvät seikat kilpailijoihin nähden. Lisäksi työhakemuksia tuli kaiken kaikkiaan vähänlaisesti. Rekrytoinnissa tapahtui kuitenkin muutos parempaan jo kesän kuluessa, kun hoitajien palkkauksen tasoa tarkistettiin. Hakijoiden ammatillinen osaaminen oli myös korkeampaa. Syksyn tullen Sylvi-kotiin rekrytoitiin uusi vakituinen hoitaja, jonka rekrytointiprosessissa merkittävä rooli oli Sylvi-kodin hoitajan antamalla suosituksella työnantajastaan. Pitovoimaa pyrittiin lisäämään nimeämällä uudelle hoitajalle mentori, joka toimi myös uuden työntekijän ensisijaisena perehdyttäjänä ja tukena.

Sylvi-kodin osastovastaava Mira Mäenpää siirtyi uusiin tehtäviin 4.9.2023 ja uutena osastovastaavana aloitti Sari Trygg 4.10.2023.

Toimintakertomusvuoden aikana Sylvissä oli oppisopimuksella opiskelevien lisäksi harjoitteluissa neljä lähihoitajaopiskelijaa sekä kaksi hoiva-avustajaopiskelijaa. Kolme lähihoitajaopiskelijaa myös työllistyi Sylvi-kotiin. Kuluneen vuoden aikana Sylvi-kodissa havaittiin, että opiskelijat peruivat lähes säännönmukaisesti harjoittelunsa. Tämä on linjassa oppilaitosten omien havaintojen kanssa siitä, että opinnot keskeytetään herkästi tai niitä venytetään. Opiskelijat ovat siis entistä arvokkaampia myös tulevia rekrytointeja ajatellen. Sylvi-kodin ohjauspalaute opiskelijoilta oli poikkeuksetta hyvää. Haasteena opiskelijat nostivat esille vanhustyön kiinnostamattomuuden ja yleisen mielikuvan alasta. Opiskelijaohjauksessa puolestaan koettiin paikoin haastavaksi opiskelijoiden vaihteleva suomen kielen taito. Todettiin, että jatkossa henkilöstö voisi hyötyä monikulttuurisuuden kohtaamiseen kouluttautumisesta.

Sylvi-kodin henkilökunta kehitti omaa ammatillista osaamistaan erilaisin koulutuksin, jotka pääosin toteutettiin Skhole-oppimisympäristössä hyödyntäen. Myös Kotikunnaassa järjestettiin koulutuksia henkilöstölle. Poikkeamailmoitusten raportointiin tarkoitettu Riskipulssi-ilmoituskanava otettiin vuoden 2023 aikana aktiiviseen käyttöön. Hoitajat kokivat Riskipulssin käytön helppona, ja osastovastaaville kanava tuotti tärkeää informaatiota. Riskipulssin avulla saatiin tietoa arjessa vastaantulevista epäkohdista ja täten pystyttiin kohdentamaan oikeanlaisia toimia näiden ratkaisemiseksi.

Sylvi-kodin arjessa myös asukkaiden omaiset huomioidaan ja heitä kuullaan. Toimintakertomusvuonna omaisia kutsuttiin erilaisiin tapahtumiin osastolle kuten mm. puurojuhlaan joulukuussa 2023. Aktiivinen ja osallistava toiminta kuuluu kiinteänä osana Sylvi-kodin arkeen. Virkistystoiminta toteutetaan asukkaan oma toimintakyky huomioiden. Pandemiavuosien jälkeen Sylvi-kodissa aktivoitiin erityisesti arjen rikastuttamisessa. Kesän 2023 myötä asukkaiden ulkoilua lisättiin. Lisäksi Sylvi-kodissa vieraili säännöllisesti niin yhteisömusiikkipedagogi kuin TAI:n hoiva-avustajaopiskelijoita järjestämässä mukavaa ohjelmaa. Virtuaalihuonetta ja SävelSirkkua hyödynnettiin. Hyvien kokemusten kautta näiden käyttöä päätettiin 2024 entisestään tehostaa. Sylvi-kodin sosiokulttuurista toimintaa halutaan muutenkin edelleen aktiivisesti kehittää. Toiveena olisi saada osastolle lisää taiteilijavieraita. Erityisesti laulajia on toivottu. Myös pianonsoittajan vierailut on koettu mukaviksi, etenkin kun vuoden 2023 aikana musisointi saatiin asukkaiden päivärytmiin soveltuvammaksi.

Hoitokoti Venla

Hoitokoti Venlan toiminta jakaantui vuonna 2023 Varhan ostamaan muistisairaiden vaativaan ympärivuorokautiseen palveluasumiseen ja tilapäishoittoon. Vuoden 2023 aikana Venlassa oli käytössä 13 paikkaa. Toimintakertomusvuoden aikana Venlan vuorokautiset asukasmäärät vaihtelivat tilapäishoidon asiakkaiden tulopäivien siirtojen tai äkillisten peruutusten takia. Huhtikuussa oli päiviä, jolloin Venlassa ei ollut ainuttakaan tilapäishoidon asukasta. Vuoden 2023 lopussa Venlassa oli kuusi pysyvää asukasta ja kuusi paikkaa tilapäishoidon asiakkaille. Joulukuussa menehtyneen pitkäaikaisen asukkaan tilalle hyvinvointialueella ei ollut sijoittaa uutta asukasta.

Vaativan ympärivuorokautisen palveluasumisen asukkaille kertyi 2159 hoitopäivää (vuonna 2022 päiviä oli 2169). Toimintavuonna Venlassa oli edelleen yksi pitkäaikaissairaanhoidon asukas, jolle kertyi 365 hoitopäivää (vuonna 2022 päiviä oli 350). Pysyvän asumisen paikkoja oli koko toimintakertomusvuoden aikana 7 ja vuoden aikana Venlassa asui 10 eri asukasta. Vuoden 2023 lopussa asukkaista oli naisia kolme ja kolme miestä.

Tilapäishoidon asiakkaille kertyi hoitopäiviä 2023 (vuonna 2022 päiviä 2022), jotka muodostuivat 213 eri hoitajaksosta (vuonna 2022 jaksoa oli 200). Aiemmista vuosista poiketen yhtään tilapäishoidon asiakkaista ei jonottanut Venlassa pysyvää hoitopaikkaa. Tilapäishoidossa oli vuoden aikana 58 eri asiakasta, joista osa kävi hoitajaksoilla säännöllisesti vuorohoidossa. Asiakkaista 18 oli hoitajaksoilla vain kerran. Asiakkaista nuorin oli 69-vuotias ja vanhin 96-vuotias. Asiakkaista naisia oli 35 ja miehiä 23.

Venlan vuosi 2023 oli vaihteleva niin asiakasmäärien kuin myös poikkeuksellisen runsaslukuisten sairauslomien vuoksi. Muutokset aiheuttivat haasteita arjessa ja toimintaa piti muuttaa nopealla aikataululla pitäen asukkaat keskiössä. Venlassa työn luonteeseen kuuluvat nopeat ja odottamattomat tilannemuutokset erityisesti tilapäishoidon osalta.

Toimintavuonna haasteina olivat hoitohenkilöstön saatavuus äkillisissä poissaoloissa. Venlan kantavana voimana olivat sen osaava ja muistisairaiden kohtaamiseen erikoistunut henkilöstö, jolta löytyi joustavuutta ja ratkaisukeskeisyyttä muuttuvissa tilanteissa. Pienessä tiimissä jokaisen työntekijän vastuunkantoa tarvitaan. Kotikunnaan vastuusairaanhoidaja-järjestelmä tuki Venlassa asukkaiden hoidon suunnittelua yhteistyössä lääkärin kanssa ja Venlassa pystyttiin takamaan asukkaille arvokas ja hyvä hoito.

Tilapäishoitajaksojen aikana kokonaisvaltaisen hyvän hoidon ohella keskityttiin tukemaan asiakkaan jäljellä olevia voimavaroja ja löytämään kotona asuvien asiakkaiden ja mahdollisten omaishoitajien arkipäivää helpottavia toimintatapoja. Valitettavan usein hoitajaksoille tullaan ensimmäistä kertaa vasta sitten, kun asiakas odottaa jo pysyvää hoitopaikkaa. Tällöin on jo suurelta osin ohitettu kotona asumisen tukemisen vaiheet. Tilapäishoidossa yhteistyötä tehdään niin omaisten, asiakkaiden, kotihoidon, omaishoidon ohjaajien ja palveluohjaajien kanssa. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen toiminnan käynnistymisen jälkeen tilapäishoidon asiakkaiden hoidonarviointiin liittyvien pyyntöjen määrä laski huomattavasti, joka myös vähensi omaishoidon ohjaajien ja palveluohjaajien yhteydenottoja asiakkaiden hoidon suunnittelua koskien. Tilapäishoidon keskeisenä tehtävänä on yksilölliset arvioinnit mm. asiakkaiden toimijuudesta, vuorokausirytmistä, ruokahalusta ja muista tottumuksista kotihoidon tueksi tai palvelutarpeen arvioimista varten.

Asukkaiden arkeen toivat vaihtelua monet Kotikunnaassa järjestetyt tilaisuudet ja tapahtumat, joita vuoden 2023 aikana pystyttiin järjestämään huomattavasti enemmän kuin edeltävinä pandemiavuosina. Venlassa saatiin myös

nauttia yhteisömuusikon ohjauksesta säännöllisesti joka toinen viikko lomakautta lukuun ottamatta. Venlan hoitajien järjestämä virikkeellinen toiminta vaihteli asukkaiden kuntoisuuden ja asukkaiden mielenkiintojen mukaan. Vuoden 2023 aikana mm. askarreltiin, maalattiin, leivottiin, pidettiin kauneussalonkia ja nautittiin eri juhlahyhistä juhlien vaatimalla tavalla. Ja ulkoiltiin aina sään salliessa. Venlan arkea valaisivat läsnä oleva huumori ja yhteiset mukavat hetket, jolloin naurua riitti. Vakituiset asukkaat hyötyivät enemmän yksilöllisestä toiminnasta ja hoitajat huomioivat näitä jokaisen tarpeiden ja mieltymysten mukaan. Hoitokoti Venlan toimintaan vaikuttavat aina asukkaiden kuntoisuus, toimintakyky ja heidän mieltymyksensä. Fysioterapeutin ohjaamat jumpat pidettiin viikoittain Venlan omissa tiloissa. Lisäksi fysioterapeutti antoi kaikille asukkaille yksilöllistä aikaa. Fysioterapeutti osallistui myös asukkaiden RAI-arviointien tekoon.

Venlan asukkaiden omaisille järjestettiin vuoden 2023 alussa omaisten ilta ja ennen joulua kokoonnuttiin joulupuorolle yhdessä. Vuosi 2023 huipentui Venlassa kivaan joulun viettoon ja uusi vuosi otettiin vastaan perinteiseen tapaan yhdessä rennosti olemalla ja herkutteleamalla.

Väinö-koti

Väinö-koti sijaitsee Hoitokoti Venlan alakerrassa ja on 13 asukkaan ryhmäkoti. Tilat luovat puitteet kodinomaiselle ja turvalliselle asumiselle. Vuoden aikana Väinö-kodissa asui 20 eri asukasta, joille kertyi hoitopäiviä 4718 (Vuonna 2022 päiviä kertyi 4692). Väinöstä siirtyi vuoden aikana kolme asukasta Kotikunnaan vaativan ympärivuorokautisen hoivan yksiköihin asukkaan voinnin muuttuessa haastavammaksi ja vastaavasti yksi asukas muutti Kotikunnaan Asuinkodista Väinöön. On hienoa, että voimme Kotikunnaassa tarjota mahdollisuuden hoidon jatkuvuuteen muuttuvissa tilanteissa. Muutokset toteutettiin yhteistyössä asukkaan, omaisten ja Varhan palvelutarpeen arvioinnin kanssa. Toimintakertomusvuoden lopussa Väinössä asui 5 miestä ja 8 naista ja vuoden aikana Väinössä asuneiden asukkaiden keski-ikä oli 88,3 vuotta.

Väinö-koti on vakiinnuttanut paikkansa haluttuna ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkana, joka tarjoaa asukkailleen kodin elämän loppuun asti. Arki yksikössä on muotoutunut asukkaiden toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. Väinö-kodin asukkaat ovat muodostaneet kodikkaan yhteisön, jossa asukkaat ovat tutustuneet toistensa tapoihin ja tottumuksiin ja osa myös ystäväystyneet keskenään.

Toimintakertomusvuonna asukkaiden kanssa vietettiin mukavia toimintahetkiä ja annettiin aikaa yhdessäoloon. Asukkaille järjestetty toiminta vaihteli asukkaiden toimintakyvyn, toiveiden ja kiinnostuksen mukaan. Lähes viikoittain järjestettiin asukkaiden odottama ”PerjantaiBingo”. Fysioterapeutin ohjaamat jumpat toteutettiin viikoittain Väinön omissa tiloissa. Lisäksi fysioterapeutti antoi kaikille asukkaille yksilöllistä aikaa, jolloin käytiin kuntosalissa tai muuten liikkumassa. Fysioterapeutti osallistui myös asukkaiden RAI-arviointien tekoon. Väinö-kodin asukkaat pääsivät kuluneena vuonna osallistumaan koko Kotikunnaan yhteisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Väinössä vieraili vuoden aikana hoitajien lemmikkejä, kuten kissoja ja koiria, jotka toivat paljon iloa arkeen. Kesällä toteutettiin asukkaiden kanssa odotettu retki jokirantaan ja torillakin vierailtiin useamman kerran. Joulukuussa Väinön asukkaat rakensivat käytävälle oman valon polun, josta riitti paljon iloa kaikille. Lisäksi yhteisömuusikko kävi Väinössä säännöllisesti joka toinen viikko lomakautta lukuun ottamatta. Asukkaat viihtyivät tuttuun tapaan keväästä syksyyn Väinön omalla aurinkoisella terassilla ja säiden salliessa pyrittiin päivittäin ulkoilemaan Kotikunnaan ympäristössä.

Väinö-koti on asukkaidensa viimeinen koti ja asukkaiden asumisajat vaihtelevat muutamasta kuukaudesta vuosiin. Asukkaiden muuttuneisiin hoidon tarpeisiin reagoidaan viipymättä ja hoidon suunnittelussa on hoitohenkilökunnan lisäksi mukana vastuusairaanhoitaja ja lääkäri. Toimintakertomusvuoden alussa Väinö-kodin henkilöstömitoitus nousi 0,6:sta 0,65:teen, joka antoi lisämahdollisuuksia töiden järjestelyyn. Vuoden aikana Väinössä oli muutamia henkilöstömuutoksia. Henkilöstö hakee edelleen yhteisiä työtapoja ja tiimissä kehitetään toimintaa asukkaiden tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Koronavuosien jälkeen pääsimme viettämään

ensimmäistä kehittämispäivää koko henkilökunnan kesken. Väinö-kodin henkilöstöltä löytyy paljon erilaista osaamista ja kaikilla on halua kehittää yhteisiä työtapoja.

Kaikilla Väinö-kodin asukkailla on käytössään Vivago- hyvinvointirannekkeet, joiden tuottamaa hyvinvointitietoa käytetään asukkaiden hoidon tarpeen arvioinnissa. Väinö-kodin yöhoito on järjestetty yhteistyössä yläkerran Hoitokoti Venlan kanssa Vivago- järjestelmää hyödyntäen. Vivago-järjestelmä seuraa käyttäjänsä aktiivisuutta ja vuorokausirytmää. Tietokone -näkyvässä näkyy asukkaan uni reaaliaikaisesti. Kelloissa on myös poistumisvalvontaominaisuus.

Toimintakertomusvuonna omaiset pääsivät varsinaisesti ensimmäistä kertaa Väinön toiminnan aikana olemaan osa Väinön yhteisöä ja pääsimme pitämään omaisten illan, ja joulukuussa vietimme yhteistä puurojuhlaa asukkaiden ja omaisten kesken.

Asuinkoti

Kotikuntaan Asuinkodissa on 39 palveluasuntoa, jotka ovat kooltaan 40–45 neliöisiä kaksioita ja joissa kaikissa on oma wc ja keittiö. Asuinkodin yhteiset tilat ovat esteettömiä, viihtyisiä ja kodinomaisia. Asumisen alaikäraja on 65-vuotta ja asumismuodot sekä palvelut ovat ikäihmisten tarpeet huomioiden monipuolisia ja yksilöllisiä. Asukkaat voivat asua itselleen sopivimmalla ja tarpeellisella tavalla joko vuokra-asukkaina, kotihoidon tai ympärivuorokautisen hoidon asukkaina sekä uudella palvelumuodolla yhteisöllisen asumisen asukkaina. Asukkaille laaditaan vuokra- ja peruspalvelusopimus sekä yksilöllinen hoito- ja palvelusopimus, joita voidaan tarvittaessa räätälöidä asukkaan muuttuvien tarpeiden mukaan. Kaikilla Asuinkodin asukkailla on myös käytössä Vivago - hyvinvointirannekkeet, joilla he voivat kutsua tarvittaessa apua vuorokauden ympäri. Hyvinvointiranneke seuraa myös käyttäjänsä aktiivisuustasoa ja järjestelmä tekeekin automaattisen hälytyksen, jos vireystasossa havaitaan jotain normaalista poikkeavaa.

Toimintakertomusvuonna Asuinkotiin hakeuduttiin asukkaaksi omasta tai omaisten aloitteesta ja uusia asukkaita muuttikin jopa 16 henkilöä. Asuinkodissa asui vuoden aikana yhteensä 55 asukasta, joista kotihoidon palvelusetelin asiakkaita oli kolme ja viisi asukasta oli kaupungin kotipalvelun asiakkaana sekä parhaimmillaan yhdeksän asukasta oli ympärivuorokautisen hoidon asiakkaina. Asuinkodissa saa asua elämänkaaren loppuun asti.

Asuinkodin asukkaiden käytössä oli Kotikuntaan kunto- ja jumppasalit sekä sauna, jotka ovat suunniteltu vastaamaan ikäihmisten tarpeisiin. Viikoittainen tuolijumppa keräsi suuren osallistumisen aina viikosta toiseen. Kesällä sisäpihalla ulkopelit olivat suosiossa. Asukkaiden lenkkisaunasta kuului iloinen ja elämänmakuinen puheensorina kerran viikossa, kun sauna lämmitettiin. Kotikuntaassa oli myös asukkaiden käytössä luentosali, virtuaalihuone sekä muita yhteisiä tiloja, joissa järjestettiin paljon erilaisia ohjelmia ja viriketuokioita asukkaiden toiveita kuullen. Vuodesta toiseen eri musiikkiesitykset ovat asukkaille erityisen mieleisiä, niin myös kuluneena vuotena. Virikkeiden järjestämisessä huomioitiin myös vuosikalenterin mukaiset pyhät, kuten esimerkiksi pääsiäinen, juhannus ja itsenäisyyspäivä sekä jouluku. Myös eri koulujen kanssa tehty yhteistyö toi asukkaiden arkeen vaihtelua erilaisten virikehetkien myötä. Asukkaille suunnattuja infotilaisuuksia päästiin jälleen toteuttamaan ja asukasneuvostovaalitkin saatiin järjestettyä.

Asuinkodin sitoutunut ja ammattitaitoinen henkilökunta vastasi hyvästä ja laadukkaasta hoidosta ja monipuolisesta virkistystoiminnasta sekä terveystalvetaista aina ruokapalveluihin moniammatillisesti yhdessä muun Kotikuntaan henkilökunnan kanssa. Asuinkodin toimintatapoihin kuuluu kuntoutumista edistävä hoitotyö ja asukkaan olemassa olevien voimavarojen ja niiden säilymisen tukeminen. Tätä vahvistavat mm. Kotikuntaan

sosiokulttuurinen toimintafilosofia ja terveellinen ravinto. Kotikunnaan ruokasalissa asukkailla on ollut mahdollisuus ruokailla yhdessä viikon jokaisena viikonpäivänä. Toimintavuonna apuvälineitä hankittiin asukkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti helpottamaan asukkaiden hyvää arkea.

Asuinkodin hoitohenkilökunta teki hyvää ja laadukasta yhteistyötä asukkaiden ja heidän omaisten kanssa. Erialaisten palvelukokonaisuuksien hallinta sekä sujuva asiakaslähtöisen arjen toteuttaminen on vaatinut kaikilta jatkuvaa organisointia ja töiden suunnittelua. Omaisten iltapäivän, itsenäisyyspäivän tai puurojuhlan sekä lukuisten viriketoimintojen järjestäminen ei olisi ilman hoitohenkilökunnan sitoutumista ja panostusta onnistunut. Hoitajat olivat myös avainasemassa Asuinkodin asukkaiden laadukkaan elämän ja yhteisöllisen elämänmakuisen arjen mahdollistamisessa.

Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että koronavuosien pölyt on vähitellen lakaistu pois ja elämä on palaillut hyvään yhdessä tekemiseen ja virikkeelliseen arkeen. Jos jotain oppia pitää koronavuosista ottaa, niin muistetaan nauttia jokaisesta päivästä sekä pitää läheisistämme hyvää huolta. Tuokoon seuraava vuosi meille pienempiä haasteita, kuin mitä koronavuosina saimme. Luottakaamme siihen, että elämä kantaa.

Asukasneuvosto

Uusi asukasneuvosto valittiin vaaleilla vuoden 2023 alussa. Asukasneuvostoon kuuluivat vuonna 2023 Eero Kangas, Pirkko Niittymäki, Sinikka Holsti ja Helvi Grönroos. Asukasneuvostossa henkilökunnan edustajina toimivat Sanna Pekkola ja Katja Torun. Asukasneuvosto kokoontui joka toinen kuukausi.

Päiväpaikka Villa

Päiväpaikka Villassa järjestettiin muistisairautta sairastaville ikääntyneille asiakkaille kotona selviytymistä ja hyvinvointia tukevaa päivätoimintaa. Päivätoimintaa oli maanantaista perjantaihin ryhmän maksimikoon ollessa 12 asiakasta päivässä. Vuoden 2023 aikana Villassa kävi 73 eri asiakasta, 2141 käyntikertaa ja päivittäin heitä oli keskimäärin 9,3. Tavoitteena oli edistää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimijuutta osallistavassa ja turvallisessa ryhmämuotoisessa toiminnassa. Aiemmin toimintaa on rahoittanut Turun kaupunki, mutta vuodelle 2023 Varha myönsi muistisairaiden päivätoimintaan avustuksen. Turun kaupungin kanssa aiemmin solmittu kumppanuussopimus ei siis toteutunut enää toimintavuoden aikana. Toiminta kuitenkin jatkui hyvinvointialueelle siirryttäessä entiseen tapaan. Odottamamme päivä kuntoutuksen ja muistipäivätoiminnan uudelleen organisoinnit eivät toteutuneet vielä ainakaan 2023 aikana. Turun Lähimmäispalveluyhdistyksen vuoden 2023 teemana oli ”selviytyminen muutoksessa rohkeasti uudistuen”, mutta suurimmat muutokset eivät Villassa vielä aktualisoituneet. Kuljetuspalveluiden osalta vuonna 2023 on ollut haasteita, koska asiakkaat tulevat meistä riippumattomista syistä kahdessa eri kuljetuksessa. Tämä aiheuttaa eriarvoisuutta asiakkaiden välillä: osan kerhopäivä on pidempi, osa joutuu odottamaan kuljetusta pitkään.

Päiväpaikka Villassa vastattiin kulloisenkin asiakaskunnan tarpeisiin ja toiminnan painopisteet suunniteltiin niiden mukaan. Ohjaajat keräsivät aktiivisesti ryhmän jäsenten yksilöllisiä toiveita ja tarpeita. Nämä huomioitiin mahdollisimman hyvin toiminnan sisällöissä ryhmämuotoisen toiminnan mahdollistamissa rajoissa. Sosiokulttuurinen vanhustyö oli edelleen toiminnan keskiössä. Sosiokulttuurinen toimintamalli tuki asiakkaiden voimavarojen yllä pysymistä, loi onnistumisen kokemuksia sekä mahdollisti yhteisöllisyyden ja vertaistuen.

Asiakkaat ohjautuivat Päiväpaikan toimintaan useita kanavia pitkin: muistikoordinaattoreiden, kotihoidon, geriatrisen päivä kuntoutuksen ja geriatrisen arviointiyksikön kautta. Mukaan toimintaan tulleita uusia ja erityisesti

ehkä hieman epäröiviäkin asiakkaita rohkaisimme kokeilemaan päivätoimintaa vähintään 2–3 kertaa, jonka jälkeen pidimme keskustelutuokion asiakkaan kanssa hänen kokemuksistaan. Tämä toimintamalli madalsi kynnystä aloittaa toiminta.

Päivätoiminnan päivät jaettiin sairauden vaiheet huomioon ottaen (muistisairauden varhaisen vaiheen asiakkaat ja sairauden vaiheessa pidemmälle edenneiden ryhmä). Myös toimintakyky otettiin huomioon sopivaa päivää valittaessa. Päiväpaikka Villan toiminnan tärkein tavoite oli edelleen tukea muistisairaiden asiakkaiden psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista toimintakykyä. Myös hengellisiä tarpeita huomioitiin asiakkaiden toiveiden mukaisesti. Päivätoiminta toteutettiin tavoitteellisena toimintana, jossa tuettiin asiakkaiden hyvinvointia, kotona asumista ja siirrettiin mahdollisten raskaampien palveluiden tarvetta. Toiminta tuki myös omaishoitajien jaksamista. Tämä koettiin erityisen merkitykselliseksi tilanteessa, jossa kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon

kriteerit ovat tiukentuneet ja omaishoitajien voimavarat olivat usein tiukilla. Toiminnassa huomioitiin myös ns. epäviralliset omaishoitajat kuten työikäiset omaiset. Omaistenilloissa syntyi hedelmällistä keskustelua omaisten jakamien teemojen ympärille.

Päivät koostuivat monipuolisista ryhmämuotoisista ohjelmista, retkistä ja tapahtumista, joissa huomioitiin myös yksilölläiset tavoitteet. Toiminnan kautta asiakkaille tuotiin elämyksiä ja iloa sekä lisättiin elämänlaatua ja aktivoitiin muistia. Tärkeänä osana päivätoimintaa oli edelleen liikunta. Liikuntatoiminnan avulla pidettiin yllä lihasvoimaa ja tasapainoa ja lisättiin ikäihmisten osallisuuden mahdollisuuksia, toimijuutta ja mahdollisuutta asua kotona mahdollisimman pitkään. Liikunnan muodot olivat monipuolisia ja fysioterapeuttimme li mukana liikunnan toteutuksessa ja suunnittelussa. Keväällä 2023 kuntosaliryhmät toteutettiin kaksi kertaa viikossa. Fysioterapeutin liikuntahetken lisäksi päivän ohjelmaan kuuluu aina kävelyä ulkona tai sisätiloissa.

Luonnollisesti päivätoiminnan arjessa huomioitiin vuodenaikoihin, sesonkeihin ja juhlapäiviin liittyvät asiat ja teemat. Toimintaa ohjasi toimintasuunnitelma ja virkistysuunnitelma. Toteutimme kesäretkiä Ravintola Göraniin, Gräddaan sekä Kupittaan puistoon ja Paviljonkiin. Keväällä sosionomiopiskelija järjesti taideterapiaa asiakkaille. Syksyllä TAI:n opiskelijat toteuttivat asiakkaille toimintahetkiä. Loruretki Mummolaan -hanke toteutettiin yhteistyössä sanataiteilijan (Turun sanataideyhdistys) ja päiväkotilasten kanssa.

Päiväpaikka Villan ohjaajat vetivät myös Kotikuntaan koko henkilökuntaa koskevaa sosiokulttuurista työryhmää, jonka tavoitteena oli aktiivisesti kehittää ja ylläpitää Kotikunnan sosiokulttuurista toimintamallia. Jo perinteeksi muodostuneet teemaviikot toteutuivat vuoden 2023 aikana suunnitellusti. Teemoina olivat Ruotsi, Arabia 150 v, eläinviiikko ja Tove Jansson sekä suomalainen taide. Vuonna 2019 alkanut digitoiminta oli jo vakiintunut osa ryhmätoimintaa. Digitoiminnassa tutustuttiin tietokoneen käyttöön, madallettiin digikynnystä sekä toteutettiin toiminnallisuutta myös digitaalisten ohjelmien avulla. Päiväpaikan asiakkailla oli mahdollisuus osallistua myös virtuaalihuoneen moninaiisiin elämyksiin ja myös virtuaalilaseja kokeiltiin. Virtuaalisista maailmoista tutustuimme mm. ruotsinkielisten laulujen ja jazz-musiikin säestämään saaristolountoon. SävelSirkku otettiin aktiiviseen käyttöön ja sitä hyödynnettiin runsaasti Villan arjessa.

Omaistenilta järjestettiin vain syksyllä, joten kevääksi suunniteltu omaistenilta ei toteutunut. Sen sijaan yhteinen glögi-ilta joulun kynnyksellä keräsi runsaasti omaisia runsaasti eli 75. Yhdessä Taiteen talon kanssa järjestimme Yhdessä me muistamme-toiminnan esittelytilaisuuden Villan asiakkaille ja omaisille. Tilaisuuden innoittaman mukaan toimintaan lähti 5 omais-asiakas paria. Omaisilla oli aina mahdollisuus olla matalalla kynnyksellä yhteydessä Päiväpaikka Villan ohjaajiin ja tätä mahdollisuutta omaiset hyödynsivätkin hyvin. Asiakkaille vuodesta 2023 tehtävän asiakastytyväisyyskyselyn tulokset eivät vielä ole valmistuneet. Kysely sisälsi myös omaisille suunnattuja kysymyksiä.

Aiempien vuosien tapaan Villa oli heinäkuussa 4 viikkoa suljettuna. Päiväpaikassa työskenteli toimintakertomusvuonna 2,5 yhdistyksen työntekijää. Lisäksi Villan arjessa oli mukana esihenkilövastuussa toiminnanjohtaja sekä liikunnan osalta fysioterapeutti ja sosiokulttuurisen työn osalta projektikoordinaattori.

Yhteistyö Varhan oman sekä yhdistysten päiväpaikkojen, muistikoordinaattoreiden ja muistikuntoutuksen koordinaattorin kanssa on ollut hyvää. Olemme kokoontuneet vuoden aikana säännöllisesti verkostotapaamisiin.

Fysioterapia

Yhdistyksemme tuotti aikuisten neurologisen fysioterapian, psykofyysisen fysioterapian sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksien fysioterapian palveluita. Tarjosimme kuntoutusta myös veteraaneille, Valtiokonttorin asiakkaille ja Kotikunnaan asukkaille. Sopimuskumppaniksi vaihtui yksittäisten kuntien sijaan Varha ja sopimukset siirtyivät vuoden 2023 alussa hyvinvointialueelle. Palveluja tarjottiin sekä Kotikunnaan tiloissa että kotikäynteinä asiakkaan luona. Etäkuntoutusasiakkaita ei ollut. Kotikunnaassa toimi kaksi fysioterapeuttia, joista toinen on osa-aikainen. Eri yksilöasiakkaita oli 79 ja fysioterapiakäyntejä 744. Fysioterapiatoiminnasta viestittiin uuden esitteen voimin.

Vuoden 2023 tavoitteemme oli lisätä ikääntyneiden omaehtoista liikkumista ja aktiivisuutta muuttuvassa arjessa. Tavoitteena oli edelleen myös fysioterapiatoiminnan elinvoimaisuuden säilyttäminen, koska sen osuus sekä Kotikunnaan asiakkaiden hyvän arjen että kotona asuvien ikääntyneiden toimijuuden tukemisessa on merkittävä. Fysioterapia olikin tärkeä osa Kotikunnaan eri osastojen laadukasta ja moniammatillista hoitotyötä. Uusia toimintamuotoja kehitettiin. Väinön ukot-ryhmä kokoontui kuntosalilla ja myös asuinkodin miesten Koitas-ryhmä kokoontui. Asukkaille järjestettiin kuntosalioipastusta kuten myös henkilökunnalle. Suunniteltu yhteistyö Memodance-menetelmän kanssa ei toteutunut. TAL:n lähihoitajaopiskelijat kävivät 12 kertaa liikuttamassa Asuinkodin ja Villan väkeä mm. ohjaamalla asiakkaita kuntosalilla. Fysioterapeutti oli opiskelijoiden tukena.

Sosiokulttuuriseen viitekehikseemme kuuluu, että liikunta on keskeinen osa asukkaidemme hyvää arkea. Vuonna 2023 jatkettiin asukkaiden viikoittaisia yhteisiä ulkolenkkejä ja sen yhteydessä tasapainoa ja lihasvoimaa tukevaa ulkoharjoittelua fysioterapeutin ohjauksena ja vapaaehtoisten (5 eri vapaaehtoista mukana) tukena. Tasapainorata ei toteutunut. Uudet taloon muuttaneet asukkaat testattiin (tasapaino ja lihasvoima) ja heille jaoimme ohjeet itsenäisesti tehtäviin harjoitteisiin. Asukkaidemme toiveita ja ideoita liikuntatoiminnan kehittämiseksi kuultiin, mutta suunniteltu aktiivisempi yhteistyö Kotikunnaan asukasneuvoston kanssa jäi toivottua vähäisemmäksi.

Kun uusi asukas muutti Kotikunnaan tehostetun tai vaativan tehostetun yksiköihin, testattiin häneltä tasapaino ja kävelynopeus. Tuloksen perusteella fysioterapeutti teki yksilöllisen suunnitelman kunkin asukkaan kunnon säilymiseksi tai parantumiseksi. Fysioterapeutti tuki osastojen arkea myös antamalla hoitotyöntekijöille ohjausta työergonomiassa. Lisäksi fysioterapeutti järjesti osastojen asukkaille liikuntaa yksilöllisesti tai pienryhmissä. Fysioterapeutti opasti apuvälinehankinnoissa. Fysioterapeutti opasti henkilökuntaa myös asukkaiden turvallisissa siirroissa.

Fysioterapiapalvelut ja liikuntatoiminta tukivat omalta osaltaan Ikääntymisen resurssikeskus -ajattelua ja sosiokulttuurista vanhustyötä, jossa korostetaan mahdollisuuksia ja voimavaroja esteiden sijaan. Fysioterapian ja liikunnan keinoin lisättiin ikääntyneiden elämänlaatua ja kotona asumisen turvallisuutta. Fysioterapiassa tuettiin asiakkaan omaa aktiivista osallistumista ja tätä kautta mahdollisuutta vaikuttaa omaan elämäänsä mahdollisimman paljon. Vuoden 2023 vahvistettiin Kotikunnaan monipuolisen kulttuuritarjonnan rinnalla monipuolista ikäihmisten liikuntatarjontaa. Erityisen mukavaa oli TAL:n opiskelijoiden tarjoamat monipuoliset liikuntamuodot kuten tanssi ja tasapainoharjoitteet. Lisäksi meillä kokoontui kotona asuville suunnattuja matalan kynnyksen liikuntaryhmiä. Kokoontumisia oli 94 kertaa ja osallistumiskertoja yhteensä 907.

Toimintasuunnitelmaavuoden kehittämiskohteena ollut liikuntatilojen tehokas ja monipuolinen käyttö toteutui hyvin juuri liikuntaryhmien ja psykofyysisten asiakkaiden suhteen. Ulkopuolisia ryhmiä sen sijaan ei edelleenkään ollut. Teimme erittäin aktiivista yhteistyötä Turun kaupungin liikuntapalvelukeskuksen kanssa kotona asuvien ikääntyneiden liikuntakyvyn tukemiseksi mm. Voitas-toiminnassa ja Voimaa vanhuuteen - työssä. Voitas-yhteistyö kaupungin Liikuntapalveluiden kanssa on tuonut uusia ryhmäläisiä talon liikuntaryhmiin sekä Liiku lähellä - hankkeen toimintaan. Kuulumme Voimaa Vanhuuteen Varsinais-Suomessa ohjausryhmään järjestöjen edustajana. Kolmevuotisesta kehittämistyöstä vastaa Ikäinstituutti. Voimaa vanhuuteen -toimintamallissa tehdään saumatonta yhteistyötä hyvinvointialueen, kuntien ja paikallisten järjestöjen kesken. Olimme Turun liikuntapalveluiden kumppanina pormestariohjelman Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen - kärkihankkeen Liikkuva Turku -osiossa. Julkisen resurssit ohjautuivat järkevästi ison hankekokonaisuuden koordinointiin ja itse liikuntatoiminnan kehittämiseen, kun yhdistyksemme teki työtä vapaaehtoisten (Vertaisviestijät), etsivän työn ja jalkautuvan viestinnän parissa.

Koulutustavoitteena oli, että fysioterapeutit osallistuivat laadukkaisiin alan koulutuksiin vähintään 2 päivää vuodessa (yhteensä 4 päivää) ja tavoite ylittyi. Fysioterapiaan liittyviä koulutuspäiviä oli yhteensä 8 ja muuta koulutusta kuten tietosuoja-asiat 4,5 päivää.

Sairaanhoidon vastuualue ja lääkäripalvelut

Vuonna 2023 Kotikunnaan sairaanhoidon vastaavana toimi osastovastaava/sairaanhoitaja Sanna Pekkola. Sairaanhoidon vastaavan tehtävänä on huolehtia, valvoa ja varmistaa yhteistyössä sairaanhoitajien kanssa muun muassa lääkehoidon, hygienian, aseptiikan ja hoitokäytäntöjen osalta osastojen yhdenmukaiset toimintatavat sekä ohjeet.

Kotikunnaan kaikissa hoitoyksiköissä on ajan tasalla oleva ja vuosittain päivitettävä lääkehoitosuunnitelma, joka toimii hoitajien lääkehoidon toteutuksen ja suunnittelun työvälineenä. Lääkehoitosuunnitelmaa on hyödynnetty yhtenäisten toimintatapojen luomiseksi ja sitä kehitetään jatkuvasti osaksi henkilökunnan työvälineitä ja perehdytystä.

Toimintakertomusvuonna henkilökunnan koulutustoiiveisiin pystyttiin vastaamaan pandemiavuosia paremmin ja koulutuksia saatiin järjestettyä Kotikunnaassa enemmän. Esimerkiksi saattohoitokoulutukseen ja haavahoitokoulutuksiin osallistui kiitettävästi hoitohenkilökuntaa eri yksiköistä. Uusien työntekijöiden ja sijaisten lääkehoidon osaaminen varmistettiin lääkehoitosuunnitelman mukaisesti ja he suorittivat Shkolen lääkehoidon verkkokoulutuksen, sekä antoivat tarvittavat kliiniset näytöt lääkehoidon osaamisestaan. Asukastietojärjestelmä DomaCarea hyödynnettiin tänäkin vuonna monipuolisesti ja tehokkaasti niin kirjaamisessa kuin asukkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmien laadinnassa, mutta myös palveluseteliasiakkaiden käyntien kirjaamisessa.

Sairaanhoitajat ovat toimineet uuden vastuusairaanhoitajamallin mukaisesti koko Kotikunnaan sairaanhoitajina hoitaen kaikkien yksiköiden sairaanhoidollisia tehtäviä ja ollen osana kaikkien yksiköiden työryhmiä. Tämä järjestely on osoittautunut toimivaksi ja sairaanhoidon vastuualueen aktiivista kehittämistä tehtiin toimintakertomusvuonna ja kehittämistä jatketaan yhä tulevinakin vuosina.

Väinö-kodin, Hoitokoti Venlan, Ryhmäkoti Kaislan, Sylvi-kodin ja Asuinkodin ympärivuorokautisen palveluasumisen/palveluseteliasukkaiden lääkäripalveluista huolehti toimintavuoden aikana Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ostopalvelun lääkärit. Asuinkodin palveluasumisen asukkaat käyttivät joko omaa terveysasemaa tai Kotikunnaassa käyvän yksityislääkärin palveluita

HANKE- JA KANSALAISTOIMINTA

Toimintasuunnitelmavuoden 2023 teema ”selviytyminen muutoksessa rohkeasti uudistuen” näkyi hankkeissa entistä aktiivisempänä yhteiskunnallisten ja erityisesti ikäihmisten elämään vaikuttavien ilmiöiden havainnointina ja näkyväksi tekemisenä. Erityisesti vähävaraisten ikääntyneiden ja omaishoitajien jaksaminen olivat polttopisteessä. Kotihoidon tilanne oli sekä Varhan hyvinvointialueella ja että myös valtakunnallisesti erittäin haastava ja hoitohenkilöstöstä oli edelleen pulaa. Kotihoidon piiriin pääsyn kriteerejä sekä myös ympärivuorokautiseen hoitoon pääsyn kriteerejä tiukennettiin jopa pelättyä enemmän. Nämä seikat näkyivät omaishoitajien jaksamisessa ja kotona asuvien ikäihmisten hyvinvoinnissa. Kohderyhmämme oli entistä heikkokuntoisempaa. Huomioitavaa oli, että monet jo valmiiksi heikossa asemassa olevat ikäihmiset joutuivat entistä ahtaammalle koronan takia ja tämä näkyi edelleen. Korona jäi keskuuteemme ja aiheutti edelleen pelkoa osallistua ryhmätoimintoihin. Osa ikääntyneistä ei enää uskaltanut kodin ulkopuolelle tai liikuntakyky heikentyi huomattavasti. Järjestöjä todellakin tarvittiin julkisen sektorin tueksi. Toisaalta iloksemme totesimme, että uuden ikääntyneiden laatusuosituksen luonnoksessa (Laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027) teemoissa näkyivät vahvasti hyvinvoinnin edistäminen ja etsivä työ. Myös Liikkuva resurssikeskus nostettiin suosituksen luonnoksessa esiin hyvänä käytäntönä.

Avustusjärjestelmät muuttuivat sekä STEA:n rahoitusmallin osalta, että Varhan ja Turun kaupungin avustusten osalta. Avustuspäärahat tiukkenivat ja myös avustusjärjestelmien avoimuus puhututti. Huolen aiheena olikin odotetusti se, miten järjestöt pystyvät supistuvilla resursseilla vastaamaan kasvavan ja entistä vaikeammassa tilanteessa olevan kohderyhmän tarpeisiin. Kun niukkuutta jaetaan, kilpailuasetelma ja vastakkainasettelu saattavat lisääntyä. Signaaleja oli valitettavasti näkyvissä jo 2023 aikana. Toimintaedellytystemme parantamiseksi etsimme uudenlaisia rahoituskanavia ja kehitimme yhdessä eri toimijoiden kanssa uudenlaisia sektorirajat ylittäviä ikäihmisten hyvinvointia lisääviä yhteistyömuotoja. Tällaisia olivat suunnitellusti mm. lisättyä todellisuutta (AR) ja yhteisötaidetta yhdistävät toimintamuodot Pöytyän, Laitilan ja Paraisten kuntien kanssa ja hankeyhteistyö Turun Seutusanomien kanssa.

Haasteista ja muutoksista huolimatta hanketoimintamme sangen vireästi toteutti vuoden 2023 aikana sekä yhdistyksemme strategiaa että osaltaan myös Turun kaupungin, Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja STM:n linjauksia. Myös Ikääntyneiden laatusuosituksen ja Ikäohjelman tavoitteita edistettiin. Sosiokulttuurisen innostamisen rooli oli toiminnassamme edelleen keskeinen. Erityisen vahvasti nojasimme yhdistyksemme perinteisiin ja arvopohjaan omaehtoisena kansalaistoimijana. Toimimme lähimmäispalvelun hengessä luoden välittämisen kulttuuria laajasti yhteiskuntaamme.

Näkökulma ”avuntarvitsijasta toimijaksi” oli hankkeiden yhteisenä tavoitteena. Vapaaehtoistoiminnan ja aktiivisen elämänotteen hyödyt on tunnustettu ja kaikkien oikeutta kansalaistoimintaan tulee ajaa. Vapaaehtoistoiminnan ja muunkin hanketoiminnan osalta suunniteltua yritysyhteistyötä ei onnistuttu lisäämään, mutta uusia rahoituskanavia löydettiin. Hakemukset jätettiin mm. Liedon Säästöpankki Säätiölle ja ELY-keskukseen. Lahjoittamo.fi-sivuston hallinta siirtyi SOSTELLE. Tätä sivustoa emme onnistuneet suunnitellusti hyödyntämään. Liikkuva resurssikeskus vastasi sekä vapaaehtoistoiminnan saavutettavuuteen että yhteistyöhön julkisen ja yksityisen sektorin kanssa. Kuntakumppaneita ja muita järjestökumppaneita oli mukana lukuisia. Kaikessa toiminnassamme otimme huomioon toiminnan avoimuuden ja yhteistyön muiden toimijoiden kanssa. Turun Lähimmäispalveluyhdistyksen ja Turun kaupungin välinen sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen välinen yhteistyösopimus oli voimassa vuonna 2023, mutta kumppanuussopimuksia ei vielä solmittu. Olimme useiden hankkeidemme kautta mukana Turun kaupungin pormestariohjelman kärkihankkeissa. Hanketoiminnassamme kiinnitettiin STEA:n strategian mukaisesti huomiota juuri yhteistyön ja ikäihmisten osallistumismahdollisuuksien vahvistumiseen. Kaikissa hankkeissamme ikääntyvien elämän merkitykselliseksi ja arvokkaaksi kokemista vahvistettiin. Myös tiedon saavutettavuus ja digisyrjäytymisen ehkäisy olivat isoja teemoja edelleen vuoden 2023 aikana. Etsivän työn merkitys korostui entisestään ja yhteistyö Etsivän vanhustyön verkostokeskuksen ja alueellisen verkostojen kanssa vahvistui.

STEA:n rahoittamista hankkeista toimintasuunnitelmavuonna jatkuivat Ak-avusteiset Varjosta valoon -toiminta ja Liikkuva resurssikeskus -toiminta sekä C-avusteinen Paikka auki – hanke. Iloksemme uutena hankkeena alkoi C-avusteinen Liiku lähellä. STEA myönsi hankkeelle 3-vuotisen avustuksen. Hankkeiden osalta vuoden 2023 tärkeä tavoite oli edelleen tuloksellisuuden osoittaminen ja siihen liittyen arvioinnin ja raportoinnin kehittäminen. Sippe -toiminta jatkui aktiivisena Stiftelsen Eschnerska Frilasarettet- säätiön, Turun työväensäätiön ja Margaretha säätiön avustusten turvin. Sippe ei enää saanut STEA:lta jatkovuotta toiminnan valtakunnalliseen koordinointiin.

Kulttuurihyvinvoinnin saralla teimme yhteistyötä monien taiteilijoiden ja rahoittajien kuten Taiken ja Varsinais-Suomen liiton kanssa. Virtuaalinen taidetoiminta ja elämyksellisyden lisääminen ikäihmisten arkeen ja osana työhyvinvointia olivat mukana toiminnassamme aktiivisesti edelleen 2023 aikana. Teimme tiivistä yhteistyötä Turun kaupungin kanssa pormestariohjelman suuntaisesti. Yhteisöllisyyden lisääminen, ikääntyneiden yksinäisyyden väheneminen ja eri kaupunginosien eriarvoisuuden väheneminen ovat yhteisiä tavoitteitamme. Olimme entistä enemmän mukana myös ylisukupolvisessa työssä. Vallin koordinoima Ystäväperheitä yksinasuville ikääntyville -hanke ei saanut rahoitusta, joten yhteistyö siinä ei toteutunut. Ylisukupolvisuutta toteutti sen sijaan Turun kaupungin testamenttirahoilla rahoittama virtuaalista ja elävää taidetta yhdistävä Ollaan samanikäisiä-hanke, jossa elämyksellisiä ympäristöjä luotiin yhdessä lasten/nuorten ja ikäihmisten kesken Varissuolla ja Pansiossa.

Yhdistys mahdollisti monipuolista kansalaistoimintaa myös Iloa arkeen - pysäkkien kautta. Iloa arkeen -toimintaa tuki vuonna 2023 osaltaan Varha. Pysäkkitoiminnan osana jatkuivat mm. Kortteliklubi, Kävelytreffit, Äijäkerho sekä Liikkuvan Resurssikeskuksen pysäkit, jotka kaikki olivat kotona asuville ikääntyneille avoimia matalan kynnyksen kohtaamis- ja osallistumispaikkoja. Yhdistys oli aktiivisesti mukana valtakunnallisessa Valli ry:n koordinoimassa Iloa arkeen -verkostossa sekä niin ikään Vallin koordinoimassa Etsivän vanhustyön verkostokeskuksessa, jossa yhdistyksemme edustaja toimi ohjausryhmän puheenjohtajana.

Hankkeista tiedotettiin ikääntyneille ja yhteistyökumppaneille hyödyntämällä yhdistyksen ja Sippe.fi-kotisivuja ja sosiaalista mediaa (Liikkuva resurssikeskus, Sippe ja Liiku lähellä omat Fb-sivut ja Varjosta valoon Instagram). Erityisesti kuitenkin painotettiin jalkautuvaa ja etsivää työtä myös tiedottamisessa. Mediaosumia hankkeilla on yhteensä 84. Esittelimme toimintaamme alan tapahtumissa ja seminaareissa kuten mm. K-50-messut, Gerontologian päivät, Suomi Areena ja Valli ry 70-juhlaforumi. Yhdistys oli mukana vaikuttamassa valtakunnallisilla areenoilla kuten mm. Tuloksellinen etsivä vanhustyö-seminaari ja siihen liittyvä julkaisu. Kansainvälisillä areenoilla emme vuoden 2023 aikana aktiivisesti liikkuneet. Arviointiyhteistyötä ei tehty niinkään oppilaitosten vaan nyt erityisesti muiden järjestöjen ja Etsivän vanhustyön alueverkoston ja valtakunnallisen verkostokeskuksen kanssa.

Varjosta Valoon -toiminta

Varjosta valoon -toiminta jatkui STEA:n Ak-avustuksella Turussa ja Laitilassa. Laitilassa hankekumppanina oli tuttuun tapaan Laitilan Vanhaintuki ry. Varjosta valoon -toiminnassa oli mukana 3 työntekijää, joista kahden työpanos on Turussa ja yhden Laitilassa. Lisäksi mukana oli osa-aikainen ryhmienohjaaja. Varjosta valoon -hanketta organisoivat Turun ja Laitilan projektikoordinaattorit. Vapaaehtoisia oli 33 mukana Turun ja Laitilan ryhmissä sekä Laitilan tapahtumissa että kotona asuvien asiakkaiden tukena. Ryhmiä oli yhteensä 12.

STEA:n vuoden 2023 strategisista painopisteistä toiminta vastasi erityisesti osallisuuden lisäämiseen elämäntilanne ja tausta huomioiden, yhteisöllisyyden ja suvaitsevaisuuden vahvistamiseen sekä erilaisten ihmisten kohtaamisten lisäämiseen ja

ihmisten voimavarojen vahvistamiseen. Erityisesti psykososiaalisia haasteita omaavien ikääntyneiden osallisuuden tukeminen korostui.

Varjosta valoon -toiminnan kohderyhmään kuuluivat ikääntyneet kotona asuvat Turussa ja Laitilassa, joilla eristäytyminen ja yksinäisyys ovat jatkuneet jo pitkään, jotka kärsivät psykososiaalisista ja mielenterveyden haasteista, joiden tulevaisuuden toivo on kadonnut sekä jotka ovat pudonneet sosiaalisten verkostojen ulkopuolelle. Kohderyhmänä nähtiin myös ikääntyneiden parissa toimivat järjestöt sekä palveluohjauksen viranomaiset. Lisäksi terveydenhuollon henkilöstöä on informoitu toiminnasta. Gerontologinen sosiaalityö on uutena toimijana tullut mukaan mm. Mielenterveystyöryhmään, jossa olemme mukana. He ovat saaneet tietoa järjestömmme palveluista.

Varjosta valoon-toiminnan tavoitteena on, että ikääntyneiden toiveikkuus sekä halu parempaan elämään ja elämänlaatuun lisääntyvät ja ikääntyneiden osallisuus vahvistuu ja yksinäisyys vähenee. Tavoitteena on myös, että järjestöjen etsivän vanhustyön verkosto toimii osana maakunnallista palveluohjauksen kokonaisuutta siten, että järjestöjen resurssit ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä hyödynnetään ja kohdennetaan paremmin. Toiminnan avulla yhä useampi ikääntynyt pystyikin asumaan kotonaan niin, että kotona on hyvä olla ja saavuttamaan asettamansa henkilökohtaisen tavoitteen esim. tuettu ulkoilu, oma vapaaehtoinen tai ryhmä.

Kotona asuvien iäkkäiden yksinäisyys on lisääntynyt. Aloitekyky ja toimintakyky ovat ikääntyneiden itsensä arvioimana heikentyneet korona-aikana ja sen jälkeen. Monen kohdalla lihaskunto on heikentynyt. Heille on haettu vapaaehtoista kuntoilukummia. Monet ovat jatkaneet kauppapalvelujen käyttöä ja jääneet kotiin. Heidän kohdallaan yksinäisyyttä on pyritty lieventämään vapaaehtoisen ystävän kautta tai ohjaamalla heitä liikunta- tai ryhmätoimintoihin. Varhan toiminnan seurauksena niiden ikääntyneiden turvapalveluja on lopetettu, joilla ei ole jokapäiväistä kotipalvelutarvetta. Tähän ryhmään kuuluivat mm. psykososiaalisista haasteita kärsivät asiakkaat, joiden fyysinen toimintakyky oli kohtalainen. Niiden, joilla ei ollut varaa ostaa palvelua itse, tilanne oli huolestuttava. VV-hankkeen yhteistyökumppaneiden kautta saatiin asiakkaille vapaaehtoisia ystäviä.

Toimintamuotoina olivat suunnitellusti ikääntyneiden kotona toteutettavat aktivoivat käynnit, ryhmätoimintaan ohjaaminen ja siihen sitoutumisen tukeminen, vertaisuuteen perustuvat tapahtumat sekä vapaaehtoistoiminnan mahdollistaminen. Näiden lisäksi jatkoimme vaihtoehtoisten aktivointikeinojen käyttöä kuten mm. kannattelu- ja motivointisoitot, toiminnalliset kirjeet: ystävänpäivämuistamiset ja joulukalenterikassit noin 50 kohdennetuille asiakkaille sekä sähköiset yhteydenotot.

Vuodelle 2023 asettamamme tavoite oli, että 80 % aktivointiasiakkaistamme onnistuu saavuttamaan itse asettamansa tavoitteensa. Vuonna 2023 saavutettiin 86 % asetetuista tavoitteista. Ne ikääntyneet (48), jotka eivät olleet meidän kohderyhmäämme, ohjasimme tarvittaessa Varhan palvelujen tai muiden järjestöjen toimintojen piiriin.

Tavoitteena oli toteuttaa 800–1000 aktivointikäyntiä, joista eri henkilöitä vähintään 300. Aktivointikäyntejä oli 807 ja eri henkilöitä 226. Yksilöasiakkaisiin oli yhteydenpitoa ja asioiden hoitoa 1727 kertaa ja lisäksi yhteydenpitoa ryhmäasiakkaisiin ja vapaaehtoisiiin oli 43 kertaa.

Ryhmiä ja korttelitoimintaa järjestettiin vuonna 2023 tuttuun tapaan. Psykososiaalisista haasteista kärsivien ikäihmisten HyMy- sekä Ainot ja Reinot -ryhmä kokoontuivat Kotikunnaassa. Edellä mainitut ryhmät yhdistyivät yhdeksi Hymy-ryhmäksi. Ryhmä kokoontui 27 kertaa ja käyntejä oli 65. Kotikunnaan kuntosaliryhmät ja Laitilan kortteliryhmät kokoontuivat edelleen, samoin Nättinummen, Nummen ryhmät ja Kortteliklubi Kotikunnaassa sekä Runosmäen Äijäkerho. Kerhot toimivat osittain ammattihenkilöstön ja osittain vapaaehtoisten ohjaamina.

Ryhmiin ja tapahtumiin tavoittelimme 600 eri ikääntynyttä ja 8000 käyntikertaa. Vuoden 2023 aikana kokoontui 12 eri ryhmää. Niissä oli yhteensä eri asiakkaita 193 ja kokoontumiskertoja 382. Osallistujia oli yhteensä 3653. Tapahtumia oli 25 kpl ja osallistujia tapahtumissa 1389. Kaiken kaikkiaan oli 5042 kohtaamista ja eri osallistujia oli

473. Määrällisiin tavoitteisiin emme siis päässeet. Laadulliset tavoitteet toteutuivat: 96 % tapahtumiin osallistuneista koki, että osallistuminen tapahtumaan on vähentänyt heidän yksinäisyyttään ja 95 % ryhmäläisistä koki kuuluvansa joukkoon, sai ystäviä ja heidän kotiin eristäytymisensä väheni

Yhteistyötä tehtiin useiden yhdistysten kanssa, joista mainittakoon erityisesti Fingerroosin säätiön Löytävätoiminta, Tukenasi ry:n seniorityö ja Turun Seudun Vanhustuki ry:n vapaaehtoistoiminta. Ohjasimme asiakkaita mm. Vanhustuen Yksinäisten Vertaistuen-ryhmään sekä Kuntoilukummi- ja ystävätoimintaan. Yhteistyötä tehtiin myös Suomen punaisen Ristin ystävätoiminnan ja Seurakuntayhtymän vanhustyön, ystäväpalvelun ja Suunta-hankkeen kanssa sekä Avustajakeskuksen ohjaaman Muistikaveritoiminnan kanssa. Myös Omaishoitokeskuksen toiminnasta viestitettiin asiakkaille ja ohjattiin kohderyhmään kuuluvia asiakkaita Omaishoitokeskuksen toimintoihin. Etsivän työn osalta jatkui erittäin toimiva yhteistyö Turun kaupungin Voitas -toiminnan kanssa. Ohjasimme asiakkaita Turun kaupungin liikuntapalveluiden Voima- ja tasapainoryhmiin ja sinne muuta kautta ilmoittautuneita, jotka eivät soveltuneet Voita-ryhmään ohjattiin meidän Varjosta Valoon- toimintaan.

Kaupungin kotikuntoutuskeskusten kanssa jatkettiin aktiivista yhteistyötä: julkisen sektorin tarjoaman yksilö- ja ryhmätoiminnan jälkeen Varjosta valoon -työntekijä ohjasi asiakkaan järjestöjen, seurakuntien tai julkisen sektorin toimintojen pariin, tai asiakkaalle etsittiin oma vapaaehtoinen. Lisäksi tiedotimme asiakkaillemme esim. kriisipalvelun, Mieli ry:n, Palmikon ja Palvelevan puhelimen palveluista. Asiakkaita ohjattiin myös käyttämään Vanhustyön keskusliiton Vahvikelinjaa ja Lämpiö.fi sisältöä. Lisäksi asiakkaita ohjattiin alueolohuoneisiin, mm. Auralan, Panskiksen, Maarian kylätalon ja Lausteen lähiötuvan toimintoihin.

Toiminta olikin osa isompaa Turun etsivän vanhustyön teemakokonaisuutta: meille ohjautuivat pääasiassa ne, joiden eristäytyminen on jatkunut pitkään, on mielenterveyden haasteita tai heikko liikuntakyky. Fingerroosin Löytävälle ohjautuivat ne, joiden elämänhallinta on kaaoksessa ja päihdeongelmia. Lisäksi heille ohjatut asiakkaat olivat usein palveluvastaisia. Tukenasi ry:n seniorityöhön ohjautuivat ne, joilla on akuutti menetys- tai kriisitilanne. Yhdessä järjestettäväksi suunnitellut Ponnahdus-ryhmät eivät vuonna 2023 toteutuneet järjestöjen resurssipulan takia. Yhteinen Teams-alusta pilotoitiin Etsivän vanhustyön ja Varhan palveluohjaajien kanssa tietojen jakamiseen. Myös gerontologinen sosiaalityö tuli mukaan Teams-alustalle. Teams-alustan yhteiskäyttöä päätettiin jatkaa.

Vuoden 2023 aikana Turussa keskityttiin niiden ikäihmisten aktivointiin, joilla tulevaisuuden toivo on vähentynyt sekä runsaasti terveystalvuuksia tai kuntoutuspalveluita yksinäisyyteen ja turvattomuuteen käyttävien ikäihmisten tukemiseen. Koronakriisin jäljet näkyivät yhä: sosiaalisten tilanteiden pelko, osallisuuden väheneminen toimintojen loppuessa, eristäytyneisyys, akuutit ahdistuneisuustilat. Poikkeusaika myös korosti digisyrjäytyneiden ja vailla omaisia ja ystäviä olevien ikäihmisten heikkoa tilannetta. Digisyrjäytyneitä ohjattiin mm. Varhan ja järjestöjen palveluihin.

Yhteistyötä tehtiin Arkeen voimaa- toiminnan kanssa mm. ryhmien ohjauksessa, asiakasohjauksessa ja tiedottamisessa. Arkeen voimaa- esitteitä on jaettu VV-asiakkaille. Varjosta valoon ryhmänohjaaja osallistui Arkeen voimaan ryhmien ohjaukseen Varhan kumppanina. Osa Varjosta valoon - hankkeen sisällä kokoontuvista ryhmistä oli samalla myös Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry:n hyväksymiä Iloa arkeen - pysäkkejä.

Opinnäytetöitä ja lehtiartikkeleja ei suunnitelmista poiketen nyt ilmestynyt vaan päätimme nostaa Varjosta valoon-toiminnan keskiöön vuonna 2024, jolloin tämä yhdistyksemme etsivän työn hanke täyttää 20 vuotta.

Etsivän vanhustyön työryhmä ja muut yhteistyöryhmät kokoontuivat vuoden aikana 23 kertaa, sisältää myös messut ja toiminnan esittelyt. Osallistujia niissä oli yhteensä 387.

Yhteistyö Valli ry:n Etsivän vanhustyön verkostokeskuksen kanssa jatkui erittäin aktiivisena. Sitouduimme mukaan Etsivän vanhustyön tuloksellisuuspilottiin ja osallistuimme Tuloksellinen etsivä vanhustyö-seminaariin. Olimme aktiivisesti mukana etsivän vanhustyön kehittämisen prosessissa, josta syntyi julkaisu ”Etsivä vanhustyö auttaa katveeseen jääneitä ikäihmisiä”. Etsivän vanhustyön verkostokeskuksen koordinoimana mukana olevat tahot,

kuten Varjosta valoon, edistivät yhteistyössä Turun alueen etsivän vanhustyön verkoston kehittämistä ja kutsuivat siihen mukaan myös muita toimijoita. Meillä oli verkostossa vahva edustus. Vuoden 2023 aikana käynnistyi myös asiakasohjauspilotti. Verkostotyön ja etsivän työn kehittämisen lisäksi yhdessä kehitettiin etsivän vanhustyön tuloksellisuutta ja yhteisiä työvälineitä siihen kuten uusi Living Skills-työkalu, jota pilotoitiin uusien asiakkaiden kanssa.

Seurasimme aktiivisesti vanhuspalvelulain uudistuksia ja ikääntyneiden laatusuosituksen etenemistä. Varhan hyvinvointialueella säästösuunnitelmat näyttäytyivät vuoden 2023 lopussa suurina ja näyttivät kohdistuvan rajusti mm. ikääntyneiden ympärivuorokautiseen asumiseen.

Liikkuva resurssikeskus

Liikkuva resurssikeskus -toiminta (LR) jatkui vuonna 2023 STEA:n Ak -avustuksen tuella. Toiminta vastasi STEA:n linjauksista erityisesti osallisuuden, toimijuuden ja arjenhallinnan tukeminen -kokonaisuutta. Toiminta vastasi myös STEA:n strategisiin tavoitteisiin: vähentää eriarvoisuutta ja lisää yhdenvertaisuutta sekä osallisuutta elämäntilanne ja tausta huomioiden, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja suvaitsevaisuutta sekä lisää erilaisten ihmisten kohtaamista ja keskinäistä ymmärrystä. LR toimi yhteistyössä Varhan, Turun kaupungin sekä lukuisten muiden kuntien ja yhdistysten kanssa.

Tavoitteena oli lisätä ikääntyneiden tasavertaisia mahdollisuuksia saada tietoa, päästä tuen ja toiminnan piiriin, auttaa heitä toimimaan ja vaikuttamaan aktiivisina kansalaisina omissa yhteisöissään sekä huolehtia, että heidän tarpeensa huomioidaan palveluiden suunnittelussa. Kohderyhmänä ovat V-S:n alueella kotona asuvat +60-vuotiaat - erityisesti vaikeasti tavoitettavat, omista oikeuksistaan palveluihin tietämättömät sekä katvealueilla, kaukana palveluista asuvat ikääntyneet.

LR:n toiminta-alue laajeni koskemaan kattavammin koko V-S:n aluetta. LR:n pysäkit suunniteltiin ja toteutettiin mahdollisimman sosiaalisesti, fyysisesti ja sosioekonomisesti saavutettaviksi. Pysäkkejä oli arkisissa ympäristöissä erityisesti katvealueilla. Niitä oli mm. Turun kaikilla suuralueilla, maakunnassa lossien sekä siltojen takana, saaristossa sekä kylissä ja lähiöissä. Varhan 27 kunnasta ehdimme käydä 24:ssä ja monessa vieläpä useasti. Pysähdyimme taloyhtiöiden pihoilla, kyläkauppojen & suurempien kauppojen edustoilla, pienten paikkojen kesätoreilla ja alueilla, joissa tiedettiin olevan esim. vähävaraisia tai joissa eri tahot eivät tavoita senioreita. Kokosimme ja jaoimme 16 500 kpl eri tahojen tietoja sisältäviä Menovinkit-esitettä ja 200 Menovinkikirjettä. Pysäkkejä oli 165, joissa kohtasimme 4118 henkilöä. Näistä 96 % henkilöä sai jotakin uutta tietoa järjestöjen ja/tai julkisen puolen palveluista.

Vapaaehtoistoiminnassamme yhteistyökumppanina oli Siskot ja Simot ry ja toimintaan pystyi osallistumaan kertaluonteisesti ilman sitoutumista. Suunnitteluryhmäämme osallistui 9 pidempään sitoutunutta vapaaehtoista, jotka mahdollistavat muille pop up -keikkailun. Hyvänteon tempauksia oli 19, jonka lisäksi vapaaehtoistoimintaa pystyi tekemään suoraan pysäkeillä ympäri Turku ja maakuntaa tai kotoa käsin. Tehtäviä oli mm. pihatempaukset, ulkoilutempaukset hoivayksiköiden ja kotihoidon asukkaiden kanssa, virpomisoksien koristelua, joilla ilahdutettiin mm. kotihoidon asiakkaita, senioreiden discoja sekä käsityöyllätysten tekoa kohtaamispaikka Tärskyn ja Turun seudun kehitysvammaisten tuki ry:n asiakkaille. Pääsimme tavoitteeseen löytää yli 1000 pop up -vapaaehtoista. Pop up vapaaehtoisia tempauksissa ja pysäkeillä oli 707 ja lisäksi useita satoja joulukorttien tekijöitä ja verkossa olevan Soivan joulukortin näyttäjää. Organisoimme tänäkin vuonna yhteistyössä Turun kaupunginkirjaston, Turun Seudun Vanhustuen ja Nivelyhdistyksen sekä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän sielunhoidon yksikön kanssa joulukorttitempauksen, johon tuli 4815 joulukorttia jakoon kotihoidon ja vanhuspalveluiden asiakkaille.

Korttitempaukset oli osana Siskot ja Simot ry:n valtakunnallista korttikampanjaa. Teimme myös yhteistyössä kirjaston kanssa Soivan joulukortin verkosta löytyvään Omakirjastoon, jota kannustimme ihmisiä näyttämään heillekin, jotka eivät pääse konsertteihin. Laulutervehdyksessä lauloivat vapaaehtoistoimintana kamarikuoro ja korttia katsottiin yhteensä 2 144 kertaa.

Pysäkkitoiminnassamme kerroimme myös muiden tahojen vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksista. Yhteistyössä Tukenasi ry:n ja kirjaston kanssa päivitimme eri tahojen konkreettisia vapaaehtoistehtäviä sisältävät Pidä huolta -kansiot, jotka olivat näkyvillä kirjastoissa, Lähitorilla sekä LR:n pysäkeillä. Yhteistyössä Turun seudun valikkoryhmän ja vapaaehtoistemme kanssa järjestimme Hyvän mielen joulukuusi -kiertueen, jossa LR:n pysäkeillä matkassa olevasta kuusesta ihmiset saivat napata eri tahojen suunniteltavia pop up -vapaaehtoistehtäviä. Suurempi samalla idealla varustettu kuusi oli kauppakeskus Hansan aukiolla reilu kolme viikkoa. Eri tahojen ja lähipiiriä ilahduttavia tehtäviä napattiin arviolta 40 kappaletta. Hyvän mielen joulukortti sai kunniamaininnan Valli ry:n juhlafoorumin ideakilpailussa sarjassa ”Huomisen kansalaisaktiivit ja vapaaehtoistoiminta”.

LR-toimintaan osallistui yhdistyksestämme kaksi kokoaikaista ja huhtikuusta alkaen yksi osa-aikainen työntekijä sekä projektikoordinaattori. Julkisen puolen työparimme työnantajat vaihtuivat kunnista hyvinvointialueeksi. Keväällä 2023 saimme Varhailta uudet työparit uudesta asiakasohjauksen ikääntyneiden palveluohjaustiimistä. Liikuimme toimintaamme varten suunnitellulla retkeilyautolla. Lisäsimme tiedon saannin ja palveluohjauksen saavutettavuutta sekä samalla myös alueellista tasa-arvoa. Tiedotus toimi kahdensuuntaisesti. Veimme tietoa kentälle ja keräsimme kentältä senioreiden ääntä kuuluviin mm. vanhusneuvostoille. Kentältä toimitimme eri tahoille tiedoksi 39 senioreiden huolta tai toivetta.

Toimimme aktiivisesti Etsivän vanhustyön työrukkasessa yhdessä muiden alueen etsivää vanhustyötä tekevien kanssa. Tehostimme yhteistyötä ja resurssien hyödyntämistä mm. yhteisessä viestinnässä. Pilottoimme Turun etsivän vanhustyön työrukkasen sekä Varhan palveluohjauksen kanssa yhteistä sähköistä alustaa, jotta pystymme paremmin palvelemaan syrjäytymisuhan alla olevia. Tukea pilotointiin saimme Vallin etsivän vanhustyön verkostokeskukselta ja käytännön vinkkejä Helsingissä jo toimivalta verkostolta. Lisäksi LR:n, TulSote-hankkeen Sidosryhmät osana asiakkaan palveluketjua -projektin sekä Tukenasi ry:n Toimijuutta tukemassa -hankkeen yhteistyönä teimme ikäihmisille suunnatuista järjestöjen palveluista kertovan koosteen V-S:n ammattilaisten työvälineeksi, jotta julkiseltakin puolelta työntekijät osaavat ohjata senioreita järjestöjen pariin. Kooste on sähköinen ja siitä löytyy teemoittain aihepiirejä mm siitä, mistä omaishoitajat (myös epäviralliset) saavat tukea, mistä saa ruoka-apua/taloudellista tukea tai keskusteluseuraa elämänmuutoksissa.

Toteutimme valtakunnallisen haastekampanjan yhteistyössä VALLI ry:n Etsivän vanhustyön verkostokeskuksen kanssa. Kannustimme haasteessa ammatillisia jalkautumaan pois toimistoistaan tapaamaan ja kuulemaan senioreita heidän arkisiin ympäristöihinsä julkisen ja järjestöpuolen yhteistyöllä LR:n hyväksi koetun mallin mukaisesti. Kampanjan suojelijana oli vanhusasiavaltuutettu Päivi Topo. Kampanja lanseerattiin Porin Suomi Areenalla, jossa monet yksityishenkilöt haastoivat innokkaasti sote-alan ammatillisia osallistumaan syksyn kampanjaviikkoon. Valtakunnallista kiinnostusta toimintaamme on löytynyt ja meihin on oltu yhteydessä neljästä eri hyvinvointialueesta. Päijät-Hämeessä aloitti Liikkuva seniori-info -toiminta julkisen ja järjestöpuolen yhteistyönä. Myös Satakunnan hyvinvointialueen kanssa yhteistyö käynnistyi. LR:n toiminta mainitaan hyvänä käytäntönä tulevassa STM:n ikäihmisten laatusuosituksessa.

Tavoitteellisen ja monipuolisten pysäkkipaikkavalintojen ja joka pysäkillä toteutetun systemaattisen havainnoinnin perusteella voimme todeta, että olemme tavoittaneet kohderyhmää hyvin. Olemme tavoittaneet palveluista kaukana asuvia, vain oman kodin lähetyvillä liikkuvia, omaishoidettavia, leskeytyneitä, yksinäisiä, erilaisista vanhenemisen ennakointiin liittyvistä asioista ja palveluista ennestään tietämättömiä. Toiminnan laajuuden suhteen tulostavoitteet toteutuivat erittäin hyvin. Määrällisenä tavoitteena oli 100 LR-pysäkkiä, toteutui 165. Lisäksi tavoitteena oli 4000 kohtaamista, toteutui 4118. Ikääntyneiden tasavertaiset mahdollisuudet saada tietoa lisääntyivät. Pysäkeillä toimittiin monessa asiassa myös puheeksi ottajina; edunvalvontavaltuutus, yksinäisyys, digitaatio jne. Tietoisuus järjestöjen sekä kuntien tarjoamista tuen ja palvelujen mahdollisuuksista lisääntyi: 96 % pysäkkikävijöistä sai uutta tietoa näistä asioista. Ikääntyneiden palveluista vastaavien viranomaistoimijoiden

tietoisuus kohderyhmän tuen ja palvelujen tarpeista lisääntyi ja monipuolistui hyvin. Vapaaehtoistoiminnan saavutettavuutta edistettiin monipuolisella pop up -vapaaehtoistoiminnalla, jossa tehtävät sopivat erilaisten ihmisten erilaisiin elämäntilanteisiin hyvin. LR lisäsi muiden toimijoiden näkyvyyttä ja se arvioitiin erittäin merkitykselliseksi.

Paikka auki -hanke ja Vanhustyön Trainee -yhteistyö

STEA:n Paikka auki -hankkeen tarkoituksena on tarjota vaikeasti työllistyville alle 30- vuotiaille nuorille tai osatyökykyisille työpaikka sosiaali- ja terveysalan järjestöön yhdeksi vuodeksi. Tavoitteena on vahvistaa työelämävalmiuksia ja työllistymismahdollisuuksia tulevaisuudessa ja tukea työntekijän elämänhallintaa, sosiaalisten taitojen vahvistumista ja omien voimavarojen löytymistä. STEA myönsi meille avustuksen ja Paikka auki-työntekijä aloitti yhdistyksessämme huhtikuussa 2023. Työtehtäviin kuuluivat kotona asuville ikäihmisille suunnattujen ryhmien ohjaaminen ja niissä avustaminen. Paikka auki -työntekijä oli mukana erityisesti kortteliryhmien ja Kävelytreffien toiminnassa, Menovinkit -esitteiden jaossa ja vapaaehtoistoiminnan koordinoinnissa. Palkkaamamme nuori sai pidempi kestoisen työpaikan toisaalta ja rekrytoimme joulukuussa 2023 toisen Paikka auki-nuoren. Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto Valli ry:n koordinoima ja STEA:n rahoittama Vanhustyön Trainee -ohjelma ei suunnitelmista poiketen jatkunut Kotikunnaassa.

Sippe-toiminta

EU:n Central Baltic Programme -ohjelman rahoittamassa Promoting Social Inclusion of Elderly through Well-being Parties -projektissa kehitetty Sippe-toiminta jatkui vuonna 2023 osana Turun Lähimmäispalveluyhdistyksen vapaaehtoistoimintaa. Sippe-toiminta mahdollistui mm. Stiftelsen Eschnerska Frilasarettet sr -säätiön (ruotsinkielinen Sippe-toiminta), Margaretha säätiön ja Turun työväensäätiön rahoituksella.

Toiminta perustui Sippe-hyvinvointikutsujen mallin toteuttamiseen. Koulutetun Sippe-vapaaehtoisen voi kutsua kotiin tai johonkin yleiseen tilaan ohjailemaan keskustelua senioreille tarkoitetuilla maksuttomilla hyvinvointikutsuilla. Jokainen vapaaehtoinen on erikoistunut johonkin itseään kiinnostavaan teemaan, josta sitten kutsujen aikana jutellaan. Isäntänä tai emäntänä voi toimia kuka tahansa kotona asuva ikäihminen. Tärkeintä on innostava yhdessäolo, seuran löytäminen, virkistävä keskustelu, kokemusten jakaminen ja osallistujien innostaminen aktiivisempaan arkeen. Toiminnan kohderyhmänä olivat edelleen ikääntyneet, yli 60-vuotiaat kotona asuvat, jotka pääosin eivät vielä ole palvelujen piirissä. Kohderyhmää olivat sekä kutsuille osallistujat että vapaaehtoiset. Erityisenä painopisteenä on ollut löytää vapaaehtoisia, jotka kaipaavat arkeensa uutta sisältöä ja sosiaalista verkostoa. Tarkoituksena on ollut tukea vapaaehtoisina toimivien elämänhallintaa ja lisätä elämän merkityksellisyyttä muutostilanteissa kuten eläköityessä, läheisen kuoltua, sairauden sattuessa tai uudelle paikkakunnalle muuttaessa.

Sippe-projektin myötä järjestöjen vapaaehtoistoimintaan kehitettiin uudenlaisia osallistumismahdollisuuksia ja -muotoja siten, että osallistuminen olisi mahdollista ja mielekästä elämäntilanteesta riippumatta mahdollisimman

monelle. Koronaepidemian myötä havaittua innostusta digitaalisiin kohtaamisiin hyödynnettiin edelleen ja tarjottiin ikäihmisille uusia mahdollisuuksia osallistua Sippe-kutsuille kotoaan verkon kautta. Vuoden 2023 aikana aloitettiin uuden yhteistyökumppanin, Lämpiö.fi:n, kanssa yhteistyötä. Lämpiö tarjoaa vapaaehtoistoiminnalle uuden digitaalisen alustan, jossa voidaan järjestää Sippe-kutsuja. Tämä mahdollistaa Sippe-vapaaehtoisena toimimisen etänä verkon kautta, mikä taas lisää vapaaehtoisena toimimisen saavutettavuutta. Samalla rohkaisimme ikäihmisiä digitaalisten välineiden käyttöön.

Turun Lähimmäispalveluyhdistyksestä Sippe-hankkeessa työskenteli toimintasuunnitelmavuonna yksi kokoaikainen työntekijä. Sippe-toiminnan tavoitteena oli vuoden 2023 aikana vahvistaa kotona asuville ikäihmisille suunnattua uudenlaista vapaaehtoistoiminnan konseptia Turun alueella, levittää Sippeä myös Turun seudun kaksikielisille sekä juurruttaa toimintaa valtakunnallisesti. Toiminnan laajentamista Turun saaristoon, ruotsinkielisille alueille sekä muutenkin Turun seudun kaksikielisille aloiteltiin jo vuonna 2022 Eschnerska Frilasarettet -säätiön avustuksella. Yhteistyö jatkui vireänä myös vuoden 2023 aikana.

Valtakunnallista juurruttamista tehtiin toimintavuonna lähinnä tukiorganisaation roolissa resurssien mukaan. Sippen yhteistyökumppaneja vuonna 2023 olivat Turun kaupunki, Betesda-säätiö (Vantaa, Sipoo, Lohja), Ikäinstituutin Yhdessä Kotikulmilla -toiminta (Helsinki, Kotka, Lahti, Lieksa, Riihimäki, Vantaa), SETA ry, Riihimäen kaupunki, Yhteisestä ovesta ry (Ylivieska), Lahden Lähimmäispalvelu, Perusturvakuntayhtymä Akseli (Masku, Mynämäki, Nousiainen), Fingerroosin säätiö (Turku, Uusikaupunki, Laitila,) SPR:n Turunmaan osasto (Parainen, Houtskär, Iniö) ja Huittisen seurakunta. Hyvinvointialueiden myötä Akseli ja Riihimäen kaupunki jäivät pois, eikä myöskään Huittisten seurakunnalta löytynyt resurssia Sippe-toimintaan henkilövaihdoksen myötä. Löysimme kuitenkin uusia yhteistyökumppaneita, kuten Turussa toimivat Parkinmäen ja Saga-palvelutalot, joilla on myös kaksikielisiä asukkaita. Näiden ja vanhojen yhteistyökumppaneiden lisäksi myös Paraisten kaupungin kanssa on solmittu yhteistyösopimus vuodelle 2024.

Sippe-toiminnassa hyödynnettiin toimintavuotena 360-virtuaalimaailmoja, joita tuotettiin jo aiempina vuosina VR-laseille ja Broomx Mediaplayerille (luonto, matkailu) yhteistyössä turkulaisen Control RLTY:n kanssa. Ruotsinkielisiä lauluja sisältävä Saaristomerelle sijoittuva virtuaalimaailma sekä toinen teos, Korppo waltz, tarjosivat mahdollisuuden elämyksiin heille, jotka eivät enää pääse merelle tai nauttimaan taiteesta. Vuonna 2024 valmistuu yhdistyksen toisesta hankkeesta lisättyä todellisuutta (AR) sisältäviä virtuaaliteoksia, joita tullaan hyödyntämään myös Sippe-projektissa vuonna 2024.

Kohderyhmän ja näkyvyyden saavuttamiseksi Sippe oli esillä sekä printti- että sähköisessä mediassa, somekanavillaan Facebookissa ja Twitterissä sekä osallistui erilaisiin tapahtumiin, kuten messuille, senioripäiville ja useisiin tempauksiin. Sippe-projektin työntekijä oli mukana myös Liikkuvan resurssikeskuksen neuvonta-autolla erilaisissa tapahtumissa. Toimintaesittelyt painottuivat Turun seudulle, mutta myös Teamsia hyödynnettiin valtakunnallisesti esim. KOL ry:n jäsenille ja ammattilaisille. Sippen yhteistyökumppaneille ja Sippe-vapaaehtoisille lähetettiin neljä kertaa uutiskirje. Sippe-verkostolle järjestettiin kohtaamisia valtakunnallisesti Teamsissa.

Sippe-kutsuille osallistui toimintavuonna 1420 ikäihmistä – koko projektin aikana on osallistunut 6129. Vapaaehtoisuus koulutuksissa oli 21 osallistujaa. Koko hankkeen aikana tavoitteena oli kouluttaa 150 vapaaehtoista, tähän mennessä vapaaehtoisia on koulutettu 183. Vapaaehtoisena toimiminen on lisännyt osallisuutta ja vapaaehtoisen kokemusta elämän merkityksellisyydestä. Hankkeen aikana on syntynyt tavoitteena asetettuja uusia vapaaehtoistoiminnan muotoja. Uudet tavat mahdollistavat sen, että vapaaehtoistoimintaan on voinut osallistua sekä live- että verkkokutsuilla, paikasta riippumatta ja mahdollisista liikuntaesteistä välittämättä.

Sippe-toiminnalle haettiin STEAlta jatkorahoitusta vuodelle 2024 nimenomaan Sippen valtakunnalliseen koordinointiin, mutta joulukuussa saapunut avustusehdotus oli kielteinen. Myös muista avustuksista Sippe-toiminnan turvaamiseksi haettiin vuoden 2023, mutta päätöksiä saadaan vasta 2024 aikana.

Liiku Lähellä, viesti vertaisena

Vuonna 2023 käynnistyi uusi STEA:n rahoittama Liiku lähellä, viesti vertaisena -hanke. Hanke toteutetaan yhdessä Turun liikuntapalveluiden kanssa ja se on osa Turun pormestariohjelman yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen -kärkihankkeen Liikkuva Turku -osiota. Muita kumppaneita hankkeessa ovat Fingerroosin säätiön Löytävä -toiminta, Turun Seudun Vanhustuki, Tukenasi ry, Turun Seudun Omaishoitajat, Turun Seutusanommat, Mereo ry ja Turun Seudun Nivelyhdistys ry. Yhteistyö on ollut hedelmällistä ja sen myötä Liiku lähellä -ryhmiä on toiminut vuoden 2023 aikana yli 30 eri puolilla Turkuja ja pelkästään syksyn 2023 aikana 559 eri liikkujaa oli mukana toiminnoissa.

Hankkeen tavoitteena on, että ikäihmisten aluekohtainen eriarvoisuus liikkumismahdollisuuksissa vähenee ja omaehtoinen liikkuminen lisääntyy sekä liikkumis- ja toimintakyky paranevat ja yksinäisyys vähenee. Hankkeessa etsitään erityisesti terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia iäkkäitä, joilla on jo lieviä liikkumisen ja toimintakyvyn haasteita sekä yksinäisyyden kokemusta. Vuoden 2023 päätteeksi osallistujille tehdyn palautekyselyn perusteella (174 vastausta) 89 % vastaajista kertoo tavanneensa uusia ihmisiä tai saaneensa uusia ystäviä ryhmän avulla ja 84 % kokee, että ryhmällä on ollut positiivisia vaikutuksia toimintakykyyn tai jaksamiseen arjessa. Vastaajat arvioivat tyytyväisyyttä Liiku lähellä -ryhmään kokonaisuutena kouluarvosanoin (asteikko 4–10) ja vastausten keskiarvoksi tuli 9.

Tavoitteena on myös, että Turun eri asuinalueilla asuvien ikäihmisten osallisuus ja yhteisöllisyys lisääntyvät uudenlaisen, vapaaehtoisuuteen perustuvan Vertaisviestijä-toimintamallin avulla. Vuoden 2023 aikana Vertaisviestijöitä saatiin mukaan 36 senioria ja heille järjestettiin 4 tapaamista virkistävän tekemisen ja esimerkiksi kulttuurin parissa. Lisäksi mukana oli 14 pop up -Vertaisviestijää, jotka toimivat viestinviejinä kertaluonteisesti.

Hankkeen kohderyhmänä ovat yli 60 v. kotona asuvat turkulaiset erityisesti sosioekonomisesti haastaviksi tunnistetuissa kaupunginosissa. Vuonna 2023 Liiku lähellä -ryhmiä käynnistyi tai jo olemassa olevat toiminnat saivat uusia kävijöitä monilla tavoitealueilla: Pansioon, Halisiin, Varissuolle, Jyrkkälään ja Paattisille. Hankkeen avulla asiakasohjaus ja viestintä tehostuvat kaupungin ja ikäihmisten parissa toimivien yhdistysten yhteistyön ja keskinäisen tiedon vaihdon vahvistumisen myötä. Toimintavuonna kumppanuuksia solmittiin mm. eri eläkeläisjärjestöjen, yhdistysten ja urheiluseurojen kanssa. Tavoittaaksemme kohderyhmää, viestimme hankkeen toiminnoista monipuolisin keinoin: jalkauduimme asuinalueelle, jaoimme paperimainosta, osallistuimme alueellisiin tapahtumiin, tiedotimme yhteistyöverkostoja ja hyödynsimme lehti-ilmoituksia, uutiskirjeitä sekä alueellisia Facebook-ryhmiä. Vertaisviestijät olivat avainasemassa tavoittaaksemme liikuntaa kaipaavat seniorit, jotka eivät välttämättä rohkaistu toiminnan pariin perinteisen mainoksen perusteella.

Hankkeessa työskenteli toimintavuotena 2 kokoaikaista työntekijää. Yli 500 ryhmään osallistuneen seniorin lisäksi vuoden 2023 aikana kohdattiin 868 ikäihmistä. Hankkeen työ ja sosiokulttuurinen innostaminen jatkuvat vuonna 2024, kun teemme Liiku lähellä -toimintaa tunnetuksi ammattilaisten keskuudessa yli sektorirajojen ja lisäämme Liiku lähellä, viesti vertaisena -hankkeen tavoitteiden saavuttamista turkulaisten ikääntyneiden keskuudessa.

Vapaaehtoistoiminta

Turun Lähimmäispalveluyhdistyksen järjestöidentiteetin keskeinen elementti vuonna 2023 oli edelleen vapaaehtoistoiminta, joka jatkui aktiivisena. Vuonna 2023 kehitimme arvoteman mukaisesti aktiivisesti uudenlaisia ja entistä saavutettavampia vapaaehtoistoiminnan muotoja. Yhdistyksen vapaaehtoiset olivat mukana

hankkeissa (Varjosta valoon, Sippe, Siskot ja Simot, Liiku lähellä/VertaisViestijät) ja toimivat myös Kotikunnan asukkaiden ulkoilu- ja juttukavereina tai ystävinä (Päivän piristäjät). He saattoivat asukkaita kulttuuritapahtumiin ja esityksiin. Vapaaehtoiset ohjasivat ja olivat apuna monissa ryhmissä Ikääntymisen resurssikeskus -mallin mukaisesti. Vapaaehtoiset osallistuivat lisäksi halutessaan ja omien kiinnostusten mukaisesti liikunnallisten aktiviteettien tukemiseen. Kotikuntaan hoitoyksiköiden vapaaehtoiset keskittyivät läsnäoloon ja ajan antamiseen asukkaille. Tarjosimme perinteisempien, sitoutuneempien tehtävien lisäksi myös keikka- ja kertaluonteisia mahdollisuuksia osallistua hyvätekoon. Näiden kautta yhä useampi löysi itselleen sopivaa toimintaa. Vapaaehtoisia oli mukana 50 ja pop up-vapaaehtoisia jopa 1670. Järjestettiin 19 hyvän teon tempausta.

Uusia vapaaehtoisia rekrytoitiin erityisesti pop up -tempauksiin, VertaisViestijöiksi ja Sippe-toimintaan, mutta myös Kotikuntaan eri yksiköiden omiksi vapaaehtoisiksi. Varjosta valoon-vapaaehtoisten aktiivinen rekrytointi siirtyi vuodelle 2024. Muidenkin toimijoiden, kuten Avustajakeskuksen, Muistivapaaehtoisten, Turun Seudun Vanhustuen Kuntoilukummien ja SPR:n Kulttuuriystävien palveluita hyödynnettiin. Siskot ja Simot ry:n kanssa jatkettiin yhteistyötä osana Liikkuva resurssikeskus -toimintaa; siinä keskiössä oli pop up -tyyppinen vapaaehtoisena toimiminen. Vapaaehtoistoiminta nähtiin kansalaisoikeutena ja itseisarvona, joka toi iloa ja sisältöä myös vapaaehtoisten omaan elämään.

Kotikuntaan vapaaehtoisille tarjottiin myös vuonna 2023 hyvinvointia tukevaa virkistystoimintaa (joulu- ja kevätjuhlat, retket ja tempaukset), koulutusta, tiimipalavereja ja työnohjausta. Vapaaehtoisilla oli ja on yhteisö ja paikka, johon kuulua. Sosiaalisen turvaverkon olemassaolo oli todella tärkeää. Viime vuonna vapaaehtoisten tekemiä tunteja oli 1626.

Vapaaehtoisuuden merkitystä vapaaehtoisille itselleen selvitettiin joka vuotiseen tapaan kyselyllä. Turun Lähimmäispalveluyhdistyksen vapaaehtoisten kyselyyn vastanneista 23 oli naisia ja 3 miehiä. Iältään valtaosa oli 63-79-vuotiaita (yli 80 v=4 % ja 30- 62 v=4 %). Lähes puolet teki vapaaehtoistyötä viikoittain, 37 % kuukausittain ja 19 % joitakin kertoja viime vuonna. Järjestön toiminnan sisällöstä ja toteuttamistavasta valtaosa oli sitä mieltä, että toiminnan laatuun oli resursseja, toiminnan vaikuttamiseen oli mahdollisuus ja toiminnan tavoitettavuus, organisointi ja tarpeisiin vastaaminen oli hyvää. Lähes kaikki haluavat toimia järjestön vapaaehtoisena jatkossakin. Suurin osa koki vapaaehtoistyön vaikuttaneen elämään myönteisesti, järjestön ja tuettavan/osallistujan arvostavan työtä, sekä saaneensa riittävästi tukea ja perehdytystä vapaaehtoistyöstä. Kaikki vastaajat kokivat

vapaaehtoistyön tehtävät mielekkäiksi. Vastausten perusteella vapaaehtoisena toimiminen antoi muun muassa hyvää mieltä, mieluisaa tekemistä, sisältöä elämään, yhteisöllisyyttä ja ystäviä. Vapaaehtoiset itse kokivat vapaaehtoistoiminnan hyödyttäneen tuettavia/osallistujia. Toiminta on vähentänyt yksinäisyyttä, piristänyt arkea ja tuonut sisältöä elämään. Osallistujat/tuettavat olivat itse antaneet positiivista palautetta ja ilmaisseet tyytyväisyyttään vapaaehtoisille.

Kehitysehdotuksina tuloksista nousi esille jatkokoulutukset, työnohjaus, yhteistapahtumat ja säännöllinen yhteydenpito, syvällisempi perehdyttäminen ja valmiiksi tulostetun materiaalin lisääminen. Esille nousivat mm. toiveet toiminnan jatkuvuudelle, tapahtumien lisäämiselle (puistotapahtumat, konsertit, teatterit...), koordinoitumasta tiedonjaosta koskien vapaaehtoistoiminnan eri muotoja, sekä saada enemmän nuoria mukaan.

Yhdistyksen oman toiminnan lisäksi autoimme ihmisiä löytämään myös muiden järjestöjen, kaupungin tai seurakuntien vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksien pariin. Teimme tiivistä yhteistyötä mm. PIDÄ HUOLTA -viikon verkoston kanssa (pääorganisoijana Tukenasi ry, mukana meidän lisäksi oli myös Turun kaupunginkirjasto). Päivitimme yhdessä kerran monen eri tahojen konkreettisia vapaaehtoistoiminnan

mahdollisuuksia sisältävät PIDÄ HUOLTA -kansiot, joihin pystyi tutustua omatoimisesti kirjastoissa tai yhdessä järjestötyöntekijän kanssa Liikkuvan resurssikeskuksen pysäkeillä tai Lähitorilla.

Vapaaehtoisten vanhustyön kehittämisryhmän puheenjohtaja oli yhdistyksen työntekijä, ja yhdistys oli aktiivisesti mukana myös Nice -verkostossa, Turun Seudun Valikkoryhmässä, Turun Seudun Vanhustuen Tukiystävätoiminnan johtoryhmässä ja Mereon Etsivän vanhustyön tuetun vapaaehtoistoiminnan hankkeen ohjausryhmässä. Valikkoryhmän järjestämää vapaaehtoistyön messuja ei järjestetty vuonna 2023 vaan ne yhdistettiin Turun päivän toritapahtumaan ja siellä olimme mukana. Vapaaehtoistoiminta vanhusten parissa -kurssi järjestettiin suunnitelmista poiketen vain kerran ja osallistujia oli yhteensä 13. Palautteiden mukaan kurssin sisältö vastasi kurssimainoksen kuvausta ja herätti kiinnostuksen vapaaehtoistoimintaa kohtaan. Pieni osa kurssilaisista ei kokenut kurssin sisältöä uudeksi, oleelliseksi, tarpeelliseksi.

Vapaaehtoisille tarjottiin täydennyskoulutusta yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Vuonna 2023 järjestettiin ensiapukurssi eri järjestöjen vapaaehtoisille Kotikunnaassa ja osallistujia oli 18. Järjestimme myös yhteisen hyvinvointi-illan Merikarinassa, johon osallistui 30 vapaaehtoista. Luennoimassa oli joogaopettaja Jonna Nykänen.

Kansalaistoimintaa verkostoyhteistyönä

Suosittu Kävelytreffit jatkuivat yhteistyössä Hali-Koiran kanssa kaksi kertaa viikossa. Vuoden 2023 aikana kävelyitä oli 72 ja osallistujia 2451. 85 % koki toiminnan lisäävän liikkumista vapaa-ajalla, 77 % on innostunut käymään kulttuurikohteissa myös vapaa-ajalla ja 62 % on ystäväystynyt muiden kävelijöiden kanssa. Toiminta toi kävelijöille kuuluvuuden tunnetta ja lisäsi yhteisöllisyyttä. Se koettiin säännölliseksi mahdollisuudeksi osallistua ja tutustua mielenkiintoisiin paikkoihin turvallisesti. Samalla tutustui uusiin ihmisiin. Toimintaa tuki osaltaan Varha, mutta toiminta siirtyi vuoden 2023 aikana vähitellen osaksi Liiku lähellä-toimintaa. Vanhustyön keskusliiton Ystäväpiiri-toiminnassa mukana oleminen ei toteutunut 2023 aikana. Yhdistys oli VTKL:n kumppanina Omaha-ohjelmassa vain asiakasohjauksen myötä. Olimme mukana Taikusydämen Varsinais-Suomen alueverkostossa (Varavoimaa -verkosto). Yhdistyksen edustaja kuului Varhan kulttuurihyvinvoinnin yhdyspintatyöryhmään, SILTA-hankkeen ja Mereon Etsivän vanhustyön tuetun vapaaehtoistoiminnan ohjausryhmiin sekä Suunta-hankkeen ohjausryhmään.

Yhteisömusiikkipedagogien säännölliset vierailut Kotikunnaan eri yksiköissä jatkuivat. Ikääntyneiden Taiteiden yö-perinne jatkui. Sen sijaan asukkaiden kuvataideryhmä ei enää kokoontunut. Kalevalaulu- hanketta jatkettiin yhdessä Kirjan talon kanssa Minä muistan-toiminnan muodossa. Muistopeli -toiminta ei toteutunut. Yhteistyö Memodancen kanssa ei käynnistynyt. Kotikunnaassa kokoontui taas pahimpien koronavuosien jälkeen ikääntyneiden omaehtoisia keskustelu- ja harrasteryhmiä Ikääntymisen resurssikeskus - ideologian mukaisesti.

Virtuaalista kuvaa ja elävää taidetta yhdistävä toiminta jatkui erittäin menestyksekkäästi Turun kaupungin avustuksella. Taiken tukea tähän ei saatu. Toimintaan tuli uutena mukaan 2023 aikana lisätty todellisuus (AR) Varsinais-Suomen liiton Akke-rahoituksen tuella. Toiminnan kohderyhmänä olivat ikäihmisten lisäksi myös työikäiset ja ylisukupolvinen toiminta. Kumppaneina olivat Pöytyän, Paraisten ja Laitilan kunnat. Hankkeen parissa työskenteli yksi projektityöntekijä. Toimintaa esiteltiin laajasti valtakunnallisesti seminaareissa ja tapahtumissa hyvänä käytäntönä mm. Gerontologian päivät Tampereella. Turun kaupungin ideahausta emme saaneet avustusta Lumoudu luonnosta-toiminnalle, mutta yhteistyötä LUKE:n kanssa tehtiin silti ja uusia hankeideoita syntyi. Virtuaalidikokemuksia koki vuoden 2023 aikana 906 ikäihmistä.

Virtuaalitoiminnassa uutena alueena oleva ylisukupolvinen toiminta Ollaan samanikäisiä-hankkeessa sai runsaasti kiitosta: lapset olivat innostuneita ja ikäihmisille kokemus oli erittäin merkittävä. Alkujännitysten jälkeen erityisesti Pansiksen porukasta tuli erittäin tiivis ja molemmissa ryhmissä hankkeen tavoite tuoda eri-ikäisiä ihmisiä yhteen

onnistui toivotulla tavalla. Oli myös ilahduttavaa, miten ensi-iltaan ikäihmiset toivat omia lapsiaan samalla lailla kuin lapset omia vanhempiaan.

Eettinen työryhmä

Kotikunnaan eettinen työryhmä piti omalta osaltaan yllä eettistä keskustelua työyhteisössä. Yhdessä työryhmän kanssa tuimme henkilökunnan ammatillista eettistä osaamista huomioimalla koulutuksissa myös eettisyyteen liittyviä asioita kuten mm. hoitohenkilökunnan saattohoitokoulutuksessa. Henkilökunnan eettistä keskustelua ja osaamista työryhmä vahvisti aktiivisesti tiimejä havainnoimaan eettisiä kysymyksiä työarjessaan. Esille tulleita kysymyksiä pohdittiin teemoittain koko henkilökunnalle suunnatussa työryhmän organisoimassa eettisessä iltapäivässä (iltapäivään osallistui 33 työntekijää). Eettisiä iltapäiviä piti alkuperäisen suunnitelman mukaan olla kaksi samansisältöistä, jotta mahdollisimman moni henkilökunnasta pääsisi siihen osallistumaan. Saattohoitokoulutusaikataulun takia toinen iltapäivistä päätettiin siirtää 2024 kevääseen. Työryhmä järjesti koko henkilökunnalle avoimen leikkimielisen eettisen työyhteyden Kupittaa puistossa.

Eettisen työryhmän ja johdon välinen yhteistyö jatkui hyvänä ja selkiytyi. Työryhmä käsitteli toimintasuunnitelmavuonna asiakas-työntekijä-välisiä eettisiä kysymyksiä ja muut asiat ohjattiin suoraan johdolle tiedoksi. Työryhmä ei edusta asiantuntijaelintä, vaan sillä on kiinnostus, halu ja oma aikansa paneutua eettisiin asioihin. Eettinen vastuu on koko henkilökunnalla. Työryhmään tuli uusia edustajia tiimeistä ja se perusti whatsapp-ryhmän keskinäisen tiedotuksensa tueksi.

Työryhmä sai kunniamaininnan Vanhus ja Lähimmäispalvelun liitto Valli ry:n 70-vuotisjuhlafoorummin kilpailussa sarjassa ”Kehittyvä organisaatio ja hyvinvoiva henkilöstö”.

TUKIPALVELUT

Kiinteistöhoito

Jotta kiinteistön kuntoa, turvallisuutta ja haluttuja olosuhteita saadaan ylläpidettyä, vaaditaan monen eri ammattikunnan työsuorituksia ja yhteistyötä. Kotikunnaan käytännön kiinteistönhoidosta on kuluneena vuonna vastannut Akseli Kiinteistöpalvelut Oy hoitaen ennakoitavissa olevat ja toistuvat huolto- ja tarkastustyöt. Äkilliset ja välittömiä toimenpiteitä vaativat, vika- ja huoltoilmoitukset hoidetaan viiveettä, turvallisuus edellä ja viihtyvyys huomioiden. Kiinteistönhoidon toimet tähtäävät aina vähintään kiinteistön arvon säilymiseen ja investoinnin kiinteistön arvoa pyritään nostamaan. Kiinteistöhoitoon liittyy olennaisesti kiinteistön teknisten järjestelmien ja laitteiden toiminnasta huolehtiminen. Energiankulutuksen, veden kulutuksen, muodostuvan jätteen määrään ja ylipäättään toiminnan taloudellisuuden seuranta ja korjaavat toimenpiteet, ovat olleet toimintavuonna erityisesti huomion kohteena. Kiinteistönhoidon kokonaisuuteen kuuluvat siivous, ulkoalueiden hoito, jätehuolto, turva- ja lukitusjärjestelmät sekä muut tekniset järjestelmät, sisältäen myös ATK-järjestelmät- ja laitteistot. Plan4it oli yhteistyökumppanimme edelleen ATK-palvelujen osalta.

Viranomaisyhteistyö on olennainen osa kiinteistönhoidon vastuualuetta. Vuosittaisten tarkastusten lisäksi kuluneen vuoden aikana tehtiin sähköjärjestelmien 10-vuotismääräaikaistarkastus ja palohälytinallaitteiston 3-vuotismääräaikaistarkastus. Väestönsuojiiin tehtiin koepaineistukset F-osan väestönsuojaa lukuun ottamatta, jonka tarkastus ajoittuu vuoteen 2024.

Kilpailutuksen seurauksena vuoden alkupuoliskolta lähtien kiinteistöä on siivonnut SOL Palvelut. Myös jätehuolto kilpailutettiin ja L&T hoitaa Kotikunnaan jätehuollon toimintavuonna tehdyn kilpailutuksen jälkeen edelleen. LSJH on loppuvuodesta alkaen hoitanut pakkausjätteen kuljetukset.

Vuonna 2023 suunnitelmien pääpaino oli energian säästötoimissa. Sähkökatkojen varalta tehtiin kattavia suunnitelmia, ohjeistuksia ja myös hankintoja. Uhkakuvista huolimatta sähkökatkoilta kuitenkin vältyttiin. Vuonna 1991 rakennetun osan lämmöneristystä suunniteltiin parannettavan lisäämällä yläpohjaan puhallusvillaa. Puhallusvillat ovat toimintakertomusta kirjoitettaessa kuitenkin vielä urakoitsijan varastossa odottamassa otollisempaa keliä, jotta katolle on mahdollista mennä. Puhallusvillan saatavuudessa oli ensin ongelmia ja lopulta nopea talventulo pääsi yllättämän eikä urakkaa päästy vuoden loppuun mennessä käynnistämään. Patterijärjestelmää säädettiin, termostaatteja uusittiin ja huoneilman tarkoituksenmukaiseen lämpötilaan kiinnitettiin huomiota. Koska käyttötottumukset vaikuttavat huomattavasti energian kulutukseen, panostettiin erityisesti henkilökunnan energiätietoisuuden parantamiseen ja pyrittiin ohjaamaan kiinteistössä asuvien ja työskentelevien toimintaa energiatehokkaampaan suuntaan. Tähän tarkoitukseen tehtiin kattava ohjeistus erilaisista keinoista ja työtavoista, jotka edesauttavat energiansäästöä. Asuinkodin pintaremontteja tehtiin kaksi, ja Ryhmäkoti Kaislassa maalattiin kolmen huoneen katot.

Kampaamotilojen osalta yhteistyö Turun ammatti-instituutin kanssa jatkui ja kampaamopalvelut ovat olleet taas asukkaiden, henkilökunnan ja ulkopuolisten käytössä.

Varautumisesta huolimatta yllätyksiä tulee. Toimintavuonna suurimmat olivat E-osan hissien remontti ja Vähä-Heikkiläntienpuoleiseen ojan ja ojaan johtavan sadevesiputkituksen uusiminen ja johtaminen perustettuun sadevesikaivoon. Yllätyksenä tuli myös, että Varha muutti palohälytysten laskutusperiaatteita. Hälytysten maksullisuudella pyrittiin alkujaan siihen, että kiinteistöjen omistajat pitäisivät huolta laitteistoistaan eikä turhia hälytyksiä näin ollen tulisi. Nyt lasku tulee myös esimerkiksi asukkaiden ruoanlaitosta aiheutuvista hälytyksistä. Lasku on melkoinen, ja tavallisesta vuokra-asumisesta poiketen laskut asukkaiden aiheuttamista hälytyksistä tulevat nimenomaan Kotikunnaan maksettavaksi. Kuluneena vuonna vaihdettiin suuri määrä paloilmaisia uudenmallisiin ja vuokra-asuntoihin asennettiin nimenomaan keittiötarkoitukseen kehitetyt ilmaisimet, jotka reagoivat tosipaikan tullen, mutta toimintaperiaate poikkeaa tavallisista ilmaisimista. Näillä toimilla pyrimme minimoimaan Kotikunnaasta lähtevät hälytykset.

Henkilökunnan turvallisuustietoutta- ja osaamista pidetään ajan tasalla monin keinoin. Kiinteistöhoito on huolehtinut edelleen henkilökunnan alkusammutusharjoitusten evakuointiharjoitusten sekä kuukausittaisten kiinteistön turvallisuuskierrosten järjestämisestä.

Keittiö

Keittiön toimintaa ohjaavat monet viranomaissuositukset- ja säädökset, sekä ostopalvelusopimukseen kirjatut vaatimukset. Ravitsemissuositukset ovat pohjana ja niiden toteutumisen lisäksi keittiö kiinnittää erityistä huomiota ruoan laatuun, monipuolisuuteen sekä yksilöllisten tarpeiden mahdollisimman hyvään huomioimiseen. Ruokailu onkin monille asukkaille päivän kohokohta, ja ruokalistojen suunnittelussa huomioidaan talon asukkaiden mieltymykset ja toiveet. Ruokasalissa ruokailevien toiveita ja kiitoksia kuullaan päivittäin ruokailun lomassa. Ruokailussa tuetaan asukkaiden omatoimisuutta ja olemassa olevan toimintakyvyn säilymistä sekä sosiaalisuutta. Asiakkaita ja muuta henkilökuntaa opastetaan mielellään ravitsemukseen liittyvissä kysymyksissä. Säännölliset palaverit osastojen ruokavastaavien ja keittiön välillä, auttavat tiedonkulkuun ja toimintatapojen selkeyttämiseen. Ruokahävikin vähentämisen avulla on minimoitu turhia ravintohuollon kuluja ja edistetty kestävä kehitystä. Hävikin vähentäminen vaatii koko henkilöstön panosta, ennakoitua ja jatkuvaa oikea- aikaista tiedonkulkua.

Kuluneen vuoden aikana keittiö osallistui omalla panoksellaan Ruotsi-aiheiseen teemaviikkoon sekä henkilökunnalle järjestettyyn eettiseen iltapäivään. Kevään kehittämispäivällä toivottuja koulutuksia toteutettiin syksyn aikana. Osallistuimme myös Aimo-messuille ja Ateria -23 tapahtumaan. Keittiö valmistaa ruoan omassa keittiössämme vuoden jokaisena päivänä, ja ruokasalissa on myös pienimuotoista kahvilatoimintaa. Keittiön asiakaskunta koostuu Kotikunnaan asukkaista, henkilökunnasta ja omaisista, vapaaehtoisista, hankkeiden asiakkaista sekä Kotikunnaan ulkopuolelta lounaalle ja tilaisuuksiin tulevista ihmisistä. Tilavuokrauksen yhteydestä löytyy tarjoilukokonaisuuksia ja nettisivut ohjaavat niiden tilaamiseen. Asiakaspalautetta ravintohuollosta, kiinteistönhoidosta ja siivouspalveluista kerätään osana asukas- ja omaiskyselyjä. Hyvänä tiedonvälityskanavana keittiön toimintaan, siivoukseen ja kiinteistöhoitoon liittyvissä asioissa toimii myös asukasneuvosto, jonka kautta saamme toiveita ja palautetta toiminnastamme. Lisäksi keittiö kerää jatkuvaa palautetta kaikilta asiakkailtaan palautepostilaatikon avulla, jonka kautta postia on kiitettävästi saatukin. Asteikolla 1–5 oli palautelaatikkoon tulleiden asiakaspalautteiden keskiarvo kuluneena vuonna 4,54.

TALOUSHALLINTO

Kotikunnaan taloushallinnon palveluista palkanlaskenta on ulkoistettu Tietoakseli Oy:lle, jossa vastuuhenkilönä toimii palkkahallintopäällikkö Leena Seppä. Kotikunnaan kirjanpidosta laskutuksineen vastaa talouspäällikkö Irina Kurkela. Talouspäällikkö raportoi yhdistyksen taloudellisesta tilanteesta hallitukselle, johtoryhmälle sekä hallinnon esimiehille. Yhdistyksen taloudellinen tilanne tilastoineen käsitellään kvartaaleittain hallituksen kokouksissa ja tarpeen vaatiessa useamminkin.

Venäjän helmikuussa 2022 aloittama hyökkäyssota Ukrainaan vaikutti myös vuoden 2023 raaka-aineiden kallistumisena. Energiakustannusten reippaaseen kasvuun varauduttiin vuoden 2023 budjetoinnissa. Toteutuneet energiakustannukset olivat maltillisemmat kuin yhdistyksen talousarviossa oli varauduttu. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen palveluasumisen kriteeristön kiristyminen vaikutti siihen, että ympärivuorokautisen palveluasumiseen ei enää loppuvuonna sijoitettu uusia asukkaita. Tämä laski palveluasumisen käyttöasteetta ja koko yhdistyksen palveluasumisen käyttöaste vuonna 2023 oli 95,7 %.

Henkilöstökustannuksia nostivat edelleen korkeat sairaspöissaolot ja palkkojen yleiskorotukset 1.6.2023 ja 1.12.2023. Näiden lisäksi 1.6.2023 korotettiin vaativan ympärivuorokautisen hoidon henkilökunnan peruspalkkaa. Tämän korotuksen vaikutukset näkyivät välittömästi työhakemusten määrän kasvuna. Heinäkuussa 2023 maksettiin AVAINTA-työehtosopimuksen mukainen 500 euron kertakorvaus niille työntekijöille, jotka olivat olleet työsuhteessa 1.5. – 31.5.2023. Lomapalkkavarauksien kasvu tilikaudella 34 % tähän vaikutti AVAINTAN työehtosopimuksen vuosilomataulukkoista poistunut rivi B 1.4.2023 alkaen sekä vuoden 2023 vakituisen henkilöstön tulovaihtuvuus 45 %, kun lähtövaihtuvuus oli 20 %. Kustannuksia kasvattivat myös osastovastaavan ja palvelupäällikön suorahakukampanjat syksyllä 2023, digitaaliset rekrytointikampanjat sekä hoitajien henkilöstövuokrauskulujen kasvu. Kesätyöntekijöiden rekrytointiporkkanana käytettiin edelleen kesätyöntekijäbonusta.

Alkupalvelusta 2023 siivouspalveluiden palveluntuottajan vaihtuminen vaikutti siivouskulujen kustannusten alenemiseen. Kiinteistöhoitokulujen kasvuun vaikuttivat mm. Ryhmäkoti Kaislan hissien taajuusmuuntimen vaihto, Hoitokoti Venlan vesivahinko, vanhan osan vesikatkon tuuletusputkien uusiminen sekä Venlan keittiöiden uusimisesta aiheutuneet remonttikustannukset, joiden lasku saapui vasta vuoden 2023 puolella. Lisäksi tehtiin huoltomaalauksia Asuinkodissa, Hoitokoti Venlassa ja Ryhmäkoti Kaislassa. Asuintalovarausta käytettiin tontilla olevan avo-ojan putkitukseen sadevesiviemäriksi, toukokuussa 2023 vastaanotettuun sprinkleriurakkaan sekä led-valaistusmuutostöihin. Korkokulujen kasvuun vaikutti korkotuetun luoton euribor-korkojen kasvu. Vuonna 2023

luoton korkokulut ylittivät perusomavastuun, jolloin korkotuki oli perusomavastuun ylittävästä korosta 76 %. Yhdistys sijoitti syksyllä 2023 käyttötilillä olevia rahavarojaan lyhyen koron korkorahastoon, josta rahavarat ovat nostettavissa parissa päivässä. Yhdistyksen täyden valtakirjan sijoitussalkun tuotto oli vuonna 2023 10,55 %. Yhdistyksen kiinteistörahastojen sijoituksissa tapahtui arvon laskua, joka johtui rahastojen ulkopuolisten kiinteistöarvioitsijoiden tekemistä arvonalennuksista eli toisin sanoen rahastojen tuottovaateita nostettiin. Edellä mainituista syistä huolimatta tuottojen kasvu oli vuonna 2023 suurempaa kuin kustannuksien, joka mahdollisti varautumisen tuleviin investointeihin.

Vuoden 2022 verotuspäätöksessä 9.6.2023 yhdistys todettiin yleishyödylliseksi.

HENKILÖKUNTA JA TYÖYHTEISÖ

Turun Lähimmäispalveluyhdistys ry:n palveluksessa 31.12.2023 oli 101 työntekijää. Kuluneen vuoden aikana 15 työntekijää irtisanoutui. Uusia vakituisia työntekijöitä palkattiin 25.

Valtaosalla Kotikunnaan henkilökunnasta on sosiaali- tai terveystalon koulutus. Työyhteisössä työskentelee myös hallinnon ja ravintopalveluiden ammattilaisia. Joukkoa täydensivät pitkäaikaiset sijaiset sekä harjoittelijat, opiskelijat, työhön tutustujat, työkokeilijat ja vapaaehtoiset.

Henkilökunnan yhteisen keskustelun, työn kehittämisen ja tiedottamisen foorumeita on talossa kiitettävästi. Vuoden 2023 aikana niitä olivat mm. tiimi- ja osastopalaverit sekä työsuojelutoimikunnan ja eettisen työryhmän kokoukset. Talossa toimii myös sosiokulttuurinen työryhmä, joka kokoaa talon virkistysvastaavat yhteen. Viikkopalaverit pidetään lähes joka viikko; palaverissa koko talon edustus kokoontuu yhteen valmistautumaan uuteen työviikkoon. Johtoryhmä, hoidosta vastaavat ja hallinnon tehtäviä hoitavat kokoontuivat säännöllisesti omiin palaverihin noin joka toinen viikko. Näiden foorumeiden lisäksi toiminnanjohtaja pitää noin 3–4 kertaa vuodessa toiminnanjohtajan infon koko henkilökunnalle.

Kotikunnaan työterveyspalvelut ovat verrattain laajat ja kattavat, ja ne ostetaan Lääkärikeskus Aavasta. Yhteistyö työterveyden kanssa on suhteellisen vilkasta ja säännöllistä. Yhteistyöpalaverit pidetään säännönmukaisesti vähintään 2 kertaa vuodessa, jonka lisäksi lähiesihenkilöt tekevät tiivistä yhteistyötä työterveyshuollon kanssa osana oman yksikkönsä työhyvinvointia.

Yhteistyö vakuutusasioissa jatkui vanhaan malliin LähiTapiola Varsinais-Suomen kanssa. Koko henkilöstö on vakuutettu myös vapaa-ajan tapaturmavakuutuksella. Työnohjausta järjestettiin vuoden aikana kaikissa niissä yksiköissä, joissa henkilöstö tai esimies kokivat sen tarpeelliseksi.

Toimintakertomusvuonnakin Kotikunnaassa järjestettiin koulutussuunnitelman mukaisesti koulutusta. Koulutuksen painopisteet nousivat pitkälti lakisääteisistä koulutusvelvoitteista sekä perustehtävässä vaadittavien osaamisalueiden varmistamisesta sekä henkilöstön toiveista ja tarpeista. Yhdistyksessä on käytössä Skhole -verkkokoulutusympäristö, jonka avulla pyrimme saamaan määrätty peruskoulutukset turvattu mahdollisimman kattavasti koko työyhteisössä. Koulutustunteja kertyi vuoden aikana 1755. Tiimien omat kehittämispäivät saatiin hyvin toteutettua vuoden mittaan.

Kotikunnaassa tehtiin vireää opiskelijayhteistyötä. Työyhteisössä oli suuri joukko opiskelijoita, harjoittelijoita, työkokeilijoita ja alanvaihtajia. He ohjautuivat Kotikunnaaseen useista eri oppilaitoksista ja TE-toimiston kautta. Kotikunnaassa ohjausvastuu otetaan tosissaan: harjoittelijoille halutaan antaa mahdollisimman positiivinen

kokemus vanhustyöstä ottaen aina huomioon myös eettiset kysymykset. Vuonna 2023 opiskelijoita oli Kotikunnaassa yhteensä 18.

Työsuojelutoimikunta kokoontui toimintakertomusvuoden aikana viisi kertaa. Kotikunnaan viralliseen työsuojeluorganisaatioon kuuluvan toimikunnan muodostivat eri tiimien keskuudestaan valitsevat edustajat, mutta kokoukset olivat avoimia kaikille kiinnostuneille. Työsuojelutoimikunnan tärkein tehtävä on edistää työyhteisön keskustelemaa turvallisuuskulttuuria ja korostaa kaikkien vastuuta turvallisista toimintatavoista ja niihin perehdyttämisestä, tasa-arvon toteutumisesta sekä hyvinvoinnista työyhteisöstä. Toimikunnan kokouksissa käsiteltiin toimintakertomusvuonna hyvin paljon henkilöstön vaihtumiseen ja jaksamiseen liittyviä asioita, jotka ovat koko ajan hoitajapulan myötä korostuneet entisestään.

Isoimpia muutoksia kuluneen vuoden aikana hoitohenkilöstössä on ollut palkkauksen kehittäminen ja korotukset keväällä 2023. Olemme pyrkineet palkkauksen ohella panostamaan henkilökunnan rekrytointiin, perehdytykseen, työhyvinvointiin ja viihtyvyyteen. Vaikka hoitohenkilöstön saatavuus on edelleen yksi isoimmista haasteista, niin henkilökunnan saatavuus ja pitovoima ovat kuitenkin parantuneet vuoden aikana.

Toukokuussa 2023 toteutettiin koko henkilöstölle tyytyväisyyskysely ja koko talon vastausten keskiarvo oli 8 (kouluarvosana asteikolla 4–10).

Työsuojelutoimikunnassa käytiin säännöllisesti läpi tiimien läheltä piti-tilanteet ja seurattiin tapaturmien ja sairauspoissaolojen kehitystä. Työtapaturmia Kotikunnaassa sattui vuoden 2022 aikana 13kpl (joista työmatkalla 3). Vapaa-ajan tapaturmia sattui kuluneen vuoden aikana yhteensä 9 kpl.

Kotikunnaassa otettiin käyttöön kuluneen vuoden puolivälissä sähköinen riskienhallinta ohjelma ”Riskipulssi”. Riskipulssi tuo koko hallinnolle ajantasaista tietoa läheltä piti-tilanteista ja muista riskien ennakointiin liittyvistä huomioista.

Sairauspoissaolojen määrässä oli hienoista laskua edelliseen vuoteen. Siitä huolimatta sairauslomaprocenttimme on edelleen verrattain korkea, joten ennaltaehkäisevään toimintaan ja varhaiseen tukeen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota. Selkeästi suurin sairauspoissaolojen syy oli edelleen tuki- ja liikuntaelinsairaudet. Vuoden 2023 aikana tämän ennaltaehkäisyyn on entistä enemmän panostettu mm sillä, että talon fysioterapeutti on työskennellyt kaikissa talon hoitoyksiköissä. Asukastyön rinnalla fysioterapeuttimme pyrkii ohjaamaan henkilökuntaa myös ergonomia-asioissa. Tämän lisäksi henkilökunnalla on ns. suora linja työterveyden fysioterapia-palveluihin. Tämä tarkoittaa sitä, että työntekijä voi hakeutua suoraan fysioterapeutin vastaanotolle ilman lääkärin lähetettä.

Toimintakertomusvuonna tilattiin Kulttuuri-, liikunta ja hierontasaldoa tuttuun tapaan. Kuntosali oli henkilökunnan vapaasti käytettävissä omaehtoiseen liikuntaan. Kotikunnas liikkuu -haastekisa järjestettiin keväällä 2023 koko henkilöstön kesken. Tempaus on leikkimielinen kilpailu, jossa tiimi voi voittaa ylimääräistä Tyky- rahaa. Tärkein anti on kuitenkin henkilökunnan lisääntynyt liikkuminen ja kuntoilu. Keväällä järjestimme henkilökunnalle kevättempauksen, jossa syötiin hyvin jokirannassa ja tehtiin ohjattu vankilakerros Kakolaan. Vuoden lopussa pidimme perinteiset koko talon pikkujoulut. Juhlat toteutettiin tällä kertaa ravintola Koulussa ja tilaisuuteen osallistui yli 80 henkeä.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT JA RISKIT

Yhteistyötä Varhan kanssa on nyt takana reilu vuosi. Viimeisen vuoden aikana päällimmäisenä sote-teemana ovat olleet säästöt, jotka näkyvät kaikessa hyvinvointialueen toiminnassa. Yksityisiä ja kolmannen sektorin ostopalvelupaikkoja ei enää ympärivuorokautisessa hoidossa täytetä. Varhan alueella on paljon tyhjiä

hoitopaikkoja, kun samaan aikaan paikkaa odottavien ikääntyneiden jonot kasvavat, sairaalat ovat täynnä ja monella iäkkäällä ylittyy lakisääteinen 3kk jonotusaika. On vaikeaa nähdä, miten tällaisella strategialla turvataan eettisesti kestävä ja aidosti kustannustehokkaat säästöt.

Kriteereitä hoitoon pääsulle on kiristetty kesän 2023 aikana kaikissa palveluissa, kuten myös omaishoitajien eduissa. Järjestöjen avustuksen säästötarve oli 1,6 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa siis suoraan vähennystä ennaltaehkäisevistä hyte- palveluista. Järjestöjen valtakunnalliset avustusmäärät (STEA/ STM) ovat olleet jo useamman vuoden laskussa. Järjestöjen toimintaedellytykset kapenevat vuosi vuodelta enemmän.

Samaan aikaan yhteistyö Varhan kanssa on jäänyt hyvin ohueksi; tiedonkulku on heikkoa ja tapaamisia/ Infoja alueen palveluntuottajien kanssa ei ole pidetty. Varhan organisaatiokaavio on jäänyt epäselväksi, ja vastuuhenkilöitä on vaikea löytää ja tavoittaa.

Tulevaisuuden näkymät eivät vanhuspalveluissa siis näytä kovin hyviltä. Odotamme vuoden 2024 aikana avointa keskustelua siitä, voidaanko sotepalveluista säästää niin paljon, että lakisääteiset vanhuspalvelut vaarantuvat. Olemme myös todella huolissamme siitä yksilöiden hädästä ja turvattomuudesta, jonka nykyinen säästölinja väistämättä aiheuttaa.

Pyrimme toimimaan kentän äänitorvena ja ikäihmisten edunvalvojana; ennen kaikkea niiden heikompien osalta, jotka eivät siihen enää itse kykene. Keskitymme oman yhdistystoiminnan ja palvelutuotannon turvaamiseen suhtautumalla ennakkoluulottomasti uudistuksiin ja toiminnan kehittämiseen.

Toivomme, että nykyinen säästölinja ymmärretään mahdottomaksi ja tehtyjä päätöksiä uudelleen arvioidaan. Siihen saakka pyrimme huolehtimaan ennen kaikkea oman toimintamme laadusta ja henkilöstön hyvinvoinnista. Haluamme säilyttää vetovoimanne, jotta sitten kun asiakkaat saavat itse päättää, niin he edelleen valitsevat meidät.

VUOSI 2023 LUKUINA

Henkilökunta 31.12.2023	104	Asuinkoti	2023 eri asiakkaita yht.	58
joista vakituisia	82		palveluasuminen asiakkaat	44
määräaikaiset, pitkä sij.	20		tehostettu pa, hoitopäiviä yht.	2767
määräaikaiset, lyhyt sij.	2		käyttöaste	87,9 %
Uusia työntekijöitä palkattiin	25		Varhan asiakkaita	18
Irtisanoutui	15		ostopalvelu	13
Muu syy työsuhteen päättymiselle	2		palveluseteli	1
			kotihoito	4
Henkilöstön keski-ikä	41,2		Itse maksavia	27
Vakinaisen henkilöstön palvelussuhteiden kesto				
alle 2 vuotta	31,70 %	5-9 vuotta	12,20 %	Ryhmäkoti
2-4 vuotta	26,80 %	yli 10 vuotta	29,30 %	Kaisla
Koulutustunnit	1755		muistisairaiden vaativa tehostettu pa	
Vahinkotapahtumia yht.	22		asiakkaita vuoden aikana	34
joista työssä	13		tilastoitavia hoitopäiviä	10 115
työpaikalla	10	työmatkalla	3	käyttöaste
		vapaa-aikana	9	98,7 %
Harjoittelijoita yht.	18		Varhan asiakkaita	34
Työkokeilijoita yht.	0		ostopalvelu	34
			palveluseteli	0
"Omia" vapaaehtoisia	50		Itse maksavia	0
tehtyjä tunteja	1626			
Pop up -vapaaehtoisia (Liikkuva)	1670		Sylvikoti	muistisairaiden vaativa tehostettu pa
Ohjelmallisia tilaisuuksia Kotikunnaassa	122		asiakkaita vuoden aikana	33
Avoimia ryhmiä , kok.kertoja	382		tilastoitavia hoitopäiviä	8542
Suljettujaryhmiä, kok.kertoja	27		käyttöaste	97,0 %
Kortteliklubi , kokoontumisia	34		Varhan asiakkaita	33
Kävelytreffit, kokoontumisia	72		ostopalvelu	32
käyntikertoja	2451		palveluseteli	1
			Itse maksavia	0
Liikkuva resurssikeskus				
pysäkkejä, kertaa	165		Hoitokoti	muistis. pitkäaikaishoito, tilapäishoito,
kohdattuja ikäihmisiä	4118		Venla	pitkäaikaisas. vuoden aikana
Sippe-kutsut , osallistujia	1420			10
Kunto-hanke , Turku				hoitopäiviä/pitkäaikaish
kotikäyntejä	807			365
eri asiakkaita	266			hoitopäiviä/tilapäishoito
ryhmiä	382			2023
joissa käyntikertoja	3653			hoitopäiviä, vaativa tehostettu pa
ja eri osallistujia	193			2159
Kunto-hanke , Laitila				eri asiakkaita tilapäishoidossa
tapahtumia	25			58
joissa käyntikertoja	1389			Käyttöaste (tilho)
ja eri osallistujia	193			92,2 %
				Käyttöaste (pitkäaikais)
				98,8 %
Fysioterapia				
VARHA				
yksilöasiakkaita	79			
ryhmäasiakkaita	530		Väinö-koti	tehostettu palveluasuminen
käyntikerrat, yksilök.	744			asiakkaita vuoden aikana
käyntikerrat, ryhmät	4876			20
				tilastoitavia hoitopäiviä
				4718
				Käyttöaste
				99,4 %
				Varhan asiakkaita
				20
				ostopalvelu
				18
				palveluseteli
				2
				Itse maksavia
				0
Kiinteistö				
käyttöaste			Päiväpaikka	muistikuntoutusta muistisairaille, VARHA
Asuinkoti	96,7 %		Villa	eri asiakkaita
Ryhmäkoti Kaisla	100,0 %			73
Sylvi-koti	97,8 %			asiakkaita per päivä keskimäärin
Väinö-koti	98,9 %			9,3
				muistikuntoutuspäiviä yhteensä
				2141
			Ravintohuolto	
				suoritteita
				129 715
				Asiakaspalautteet asteikolla 1-5
				4,54

Alihankintana ostetut palvelut ja niiden tuottajat vuonna 2023

Hoivaan liittyvät palvelut:

- Apteekki: Turku VII Aura Apteekki (Wiklundin Apteekki), 1576235-8
- Apuväline- ja sänkyhuolto: AlluMedical Oy, 2712876-8
- Lääkäripalvelut Oy: Mehiläinen terveystyöpalvelut Oy, 1723156-9, 21.11.2023 alkaen Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy, 2452505-5
- Pesulapalvelut: Comforta Oy, 1635654-6 (vuokratekstiilit: lakanat, pussilakanat, tyynyliinat, vuodesuojat ja hygieniahäärät)
- Pesuainetukku: Puhdas Pinta Oy, 1592232-3 (pesuaineet ja hyllytyspalvelu)
- Siivouspalvelut: L&T Siivous Oy 28.2.2023 asti, SOL Palvelut Oy, 2160299-1 1.3.2023 alkaen
- Turvarannekepalvelut: Vivago Oy, 0967287-4
- Vuokratyövoima: Hyvän Hoidon Palvelut Oy 2047032-5
- Vuokratyövoima ja rekrytointipalvelut: MediPower Oy 2047032-5

Turun Lähimmäispalveluyhdistys ry:llä on sopimukset vuokratyövoiman hankinnasta Hyvän Hoidon Palvelut Oy:n ja MediPower Oy:n kanssa. Sijaishoitajia tilataan niissä tilanteissa, kun muulla tavoin ei sijaista saada, sijaista tilatessa ilmoitetaan, tarvitaanko lääkeluvallista vai riittääkö lääkeluvatonta hoitajaa. Yksiköihin hankittava vuokratyövoima työskentelee Kotikunnaan työnjohtajan alla. Yksiköiden osastovastaavat valvovat yksikössä tehtyä työtä ja alihankintana ostettuja palveluita. Mikäli asetetut sisältö-, laatu- ja asiakasturvallisuusvaatimukset eivät toteudu sopimuksen mukaisesti yksiköiden osastovastaavat reklamovat palvelusta toimittajalle.

Hallinnon alihankinta:

- Jätehuolto: L&T Ympäristöpalvelut Oy, 3155938-4
- Jätehuolto (metalli, lasi & kartonki): Lounais-Suomen Jätehuolto OY, 1868393-8
- Kiinteistöpalvelut: Akseli Kiinteistöpalvelut Oy, 1889742-6
- Kiinteistön hälytykset: Avarn Security Oy, 0108013-7
- Murtohälytykset ja vartiointi: Securitas Oy, 1773518-5
- Palkanlaskenta: Tietoakseli Oy, 0662160-9
- Turvajärjestelmien ylläpito: Schneider Electric Oy, 0114901-8
- Tietohallinto: Plan 4 It Oy, 1756663-3, 1.1.2024 fuusio Vakka-Suomen Puhelin Oy, 0213072-2
- Tilintarkastus: KPMG Oy Ab, 1805485-9
- Vaihtomatot: Lindström Oy, 1712792-1